

Kysely kirjaston käyttäjille ja ei-käyttäjille 2025

Laura Koskimies • Meiju Ahomäki • Tiina Müller

Sisältö

- 01 Yleistä tutkimuksesta
- 02 Tutkimuksen keskeisiä tuloksia
- 03 Vastaajien taustatiedot
- 04 Tutkimustulokset
- 05 Tutkimuksen yhteenveto



Tutkimukseen toteutus

Tässä raportissa esitetään tutkimuksen päätulokset.

Kaikki tutkimuksen tulokset esitetään yksityiskohtaisesti raportointijärjestelmässä.

TAVOITE	Tutkimuksen tavoitteena oli kerätä tietoa kirjastopalveluiden käytöstä sekä tyytyväisyydestä niitä kohtaan ja erityisesti tarkastella myös uutta e-kirjastopalvelua asiakkaiden näkökulmasta. Tutkimuksessa kerättiin toiminnan kehittämisen tueksi näkemyksiä Helle-kirjastojen nykyisiltä asiakkailta, mutta huomioitiin myös ne alueen asukkaat, jotka eivät käytä kirjastojen palveluita tai käyttävät niitä hyvin vähän.
KOHDERYHMÄ & VASTAUSMÄÄRÄ	Tutkimuksen kohderyhmän muodostivat kirjastojen käyttäjät ja ei-käyttäjät seuraavien kirjastojen kunnissa: Askolan, Hangon, Inkoon, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Pornaisten, Porvoon, Pukkilan, Raaseporin, Sipoon ja Siuntion kirjastot. Tutkimukseen vastasi 906 henkilöä.
TIEDONKERUU	Tutkimuksessa käytettiin useita tiedonkeruumenetelmiä: Paneeli: Helle-kirjastojen alueelta (ikä 18–99 v). Avoin linkki: jaettu kuntien ja kirjastojen verkkosivuilla ja somekanavissa. Lisäksi Innolink on jakanut linkkiä alueen maahanmuuttajajärjestöille ja muille sopiville toimijoille eteenpäin jaettavaksi. Puhelinhaastattelut: iäkkäämmät vastaajat (74+ v), suomeksi tai ruotsiksi. Paperilomakkeet: Helle-kirjastoissa kerättiin vastauksia myös paperilomakeversioina. QR-koodilliset pöytäkolmiot: Helle-kirjastoissa oli esillä pöytäkolmioita, joiden kautta pääsi QR-koodilla vastaamaan kyselyyn.

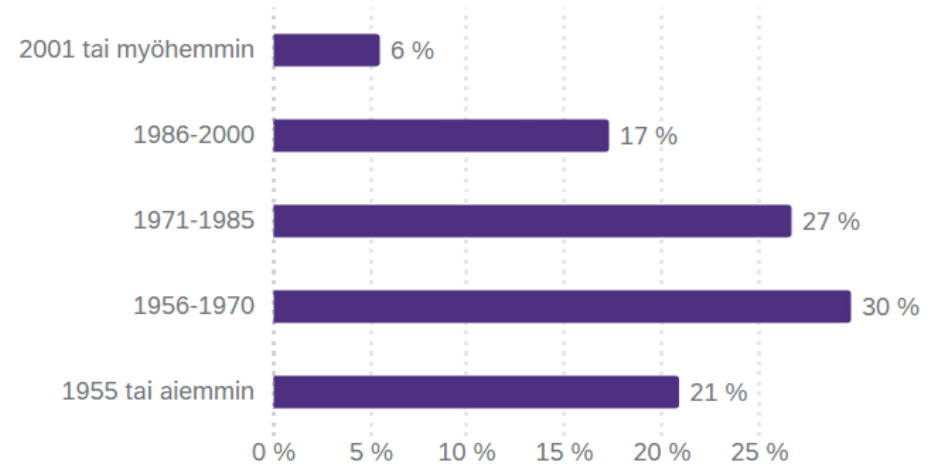
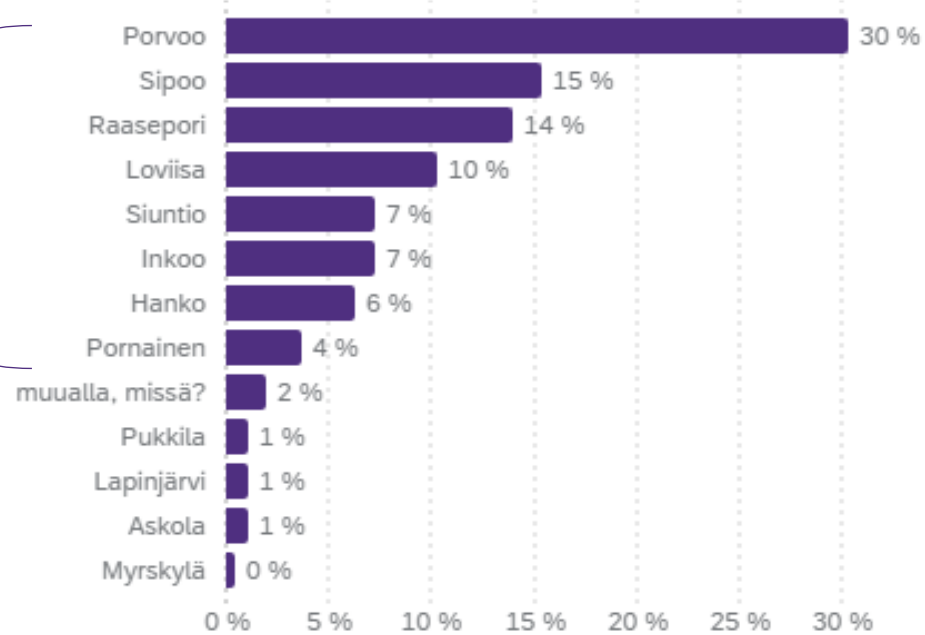
Taustatiedot



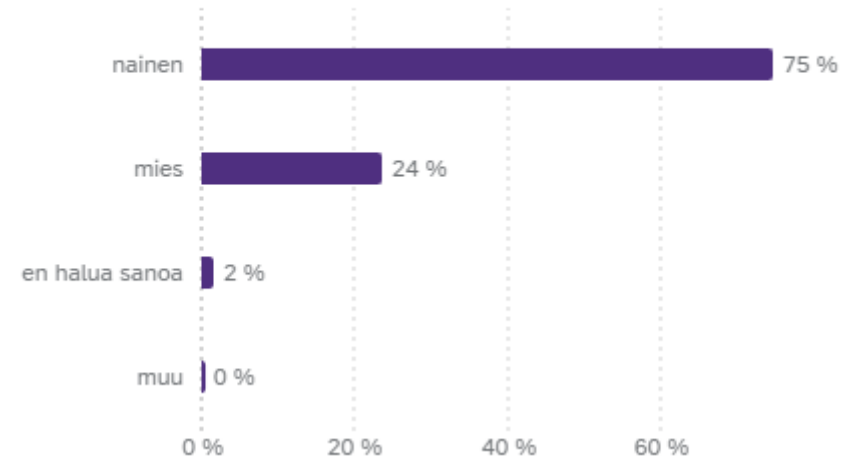
Taustatiedot

Missä asut? 906

Vertailuja
esitetään
yli 30
vastausta
saaneiden
kuntien
osalta

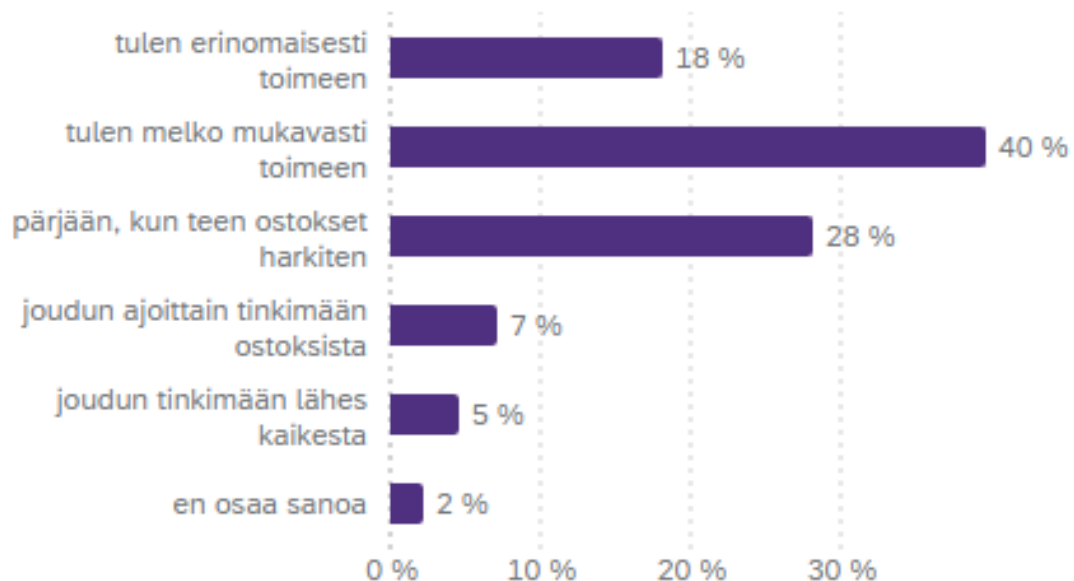


Sukupuoli 906

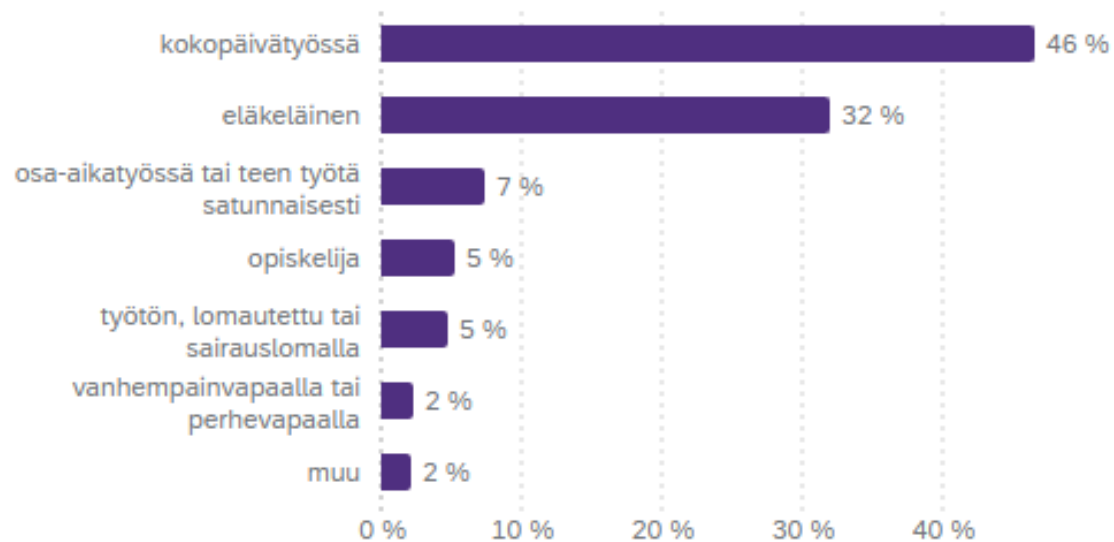


Taustatiedot

Millainen on taloudellinen tilanteesi? 902

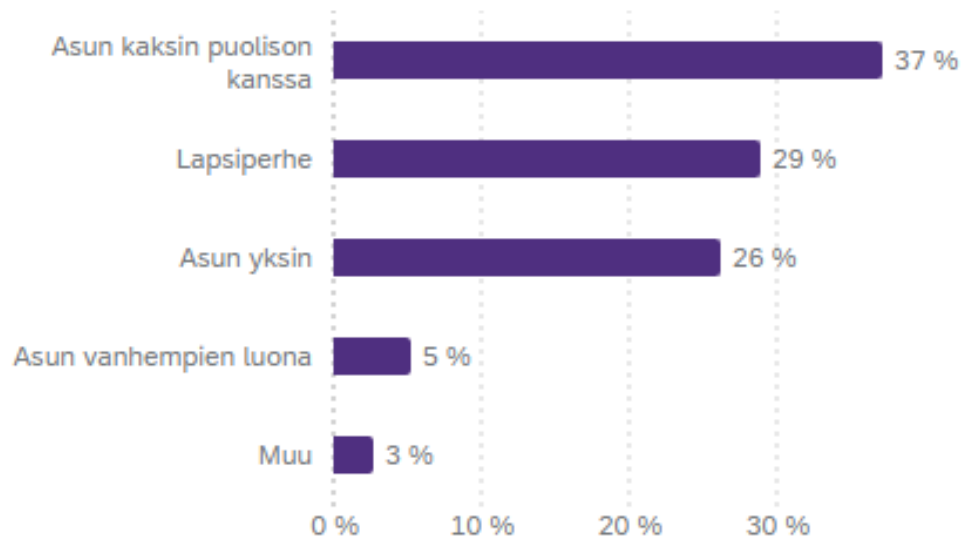


Mikä seuraavista kuvaa parhaiten elämäntilannettasi? 905

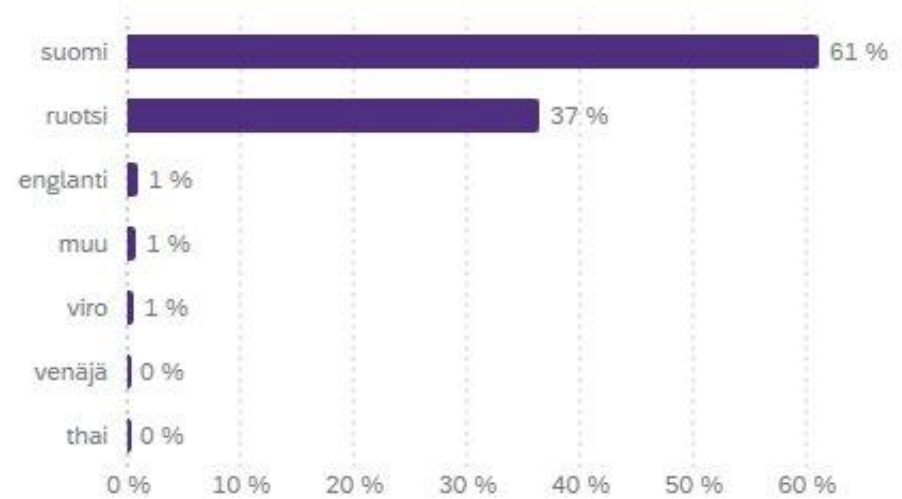


Taustatiedot

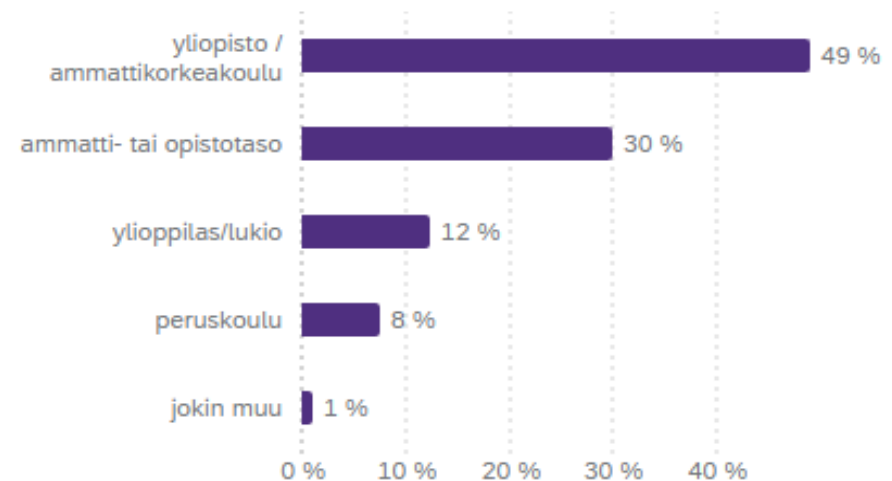
Millainen on elämänvaiheesi? 903



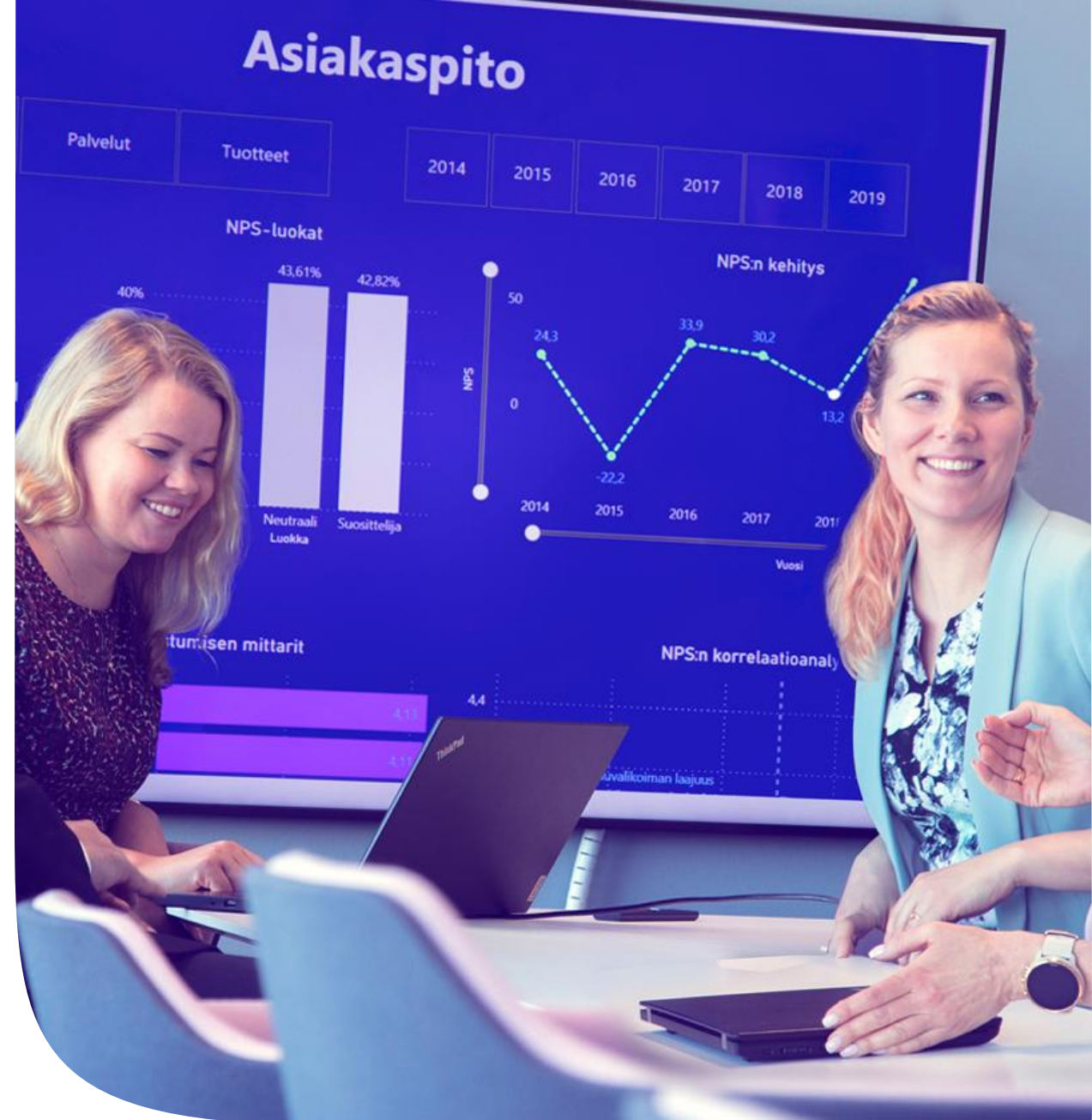
Mikä on äidinkielenesi? 906



Mikä on koulutuksesi? 904

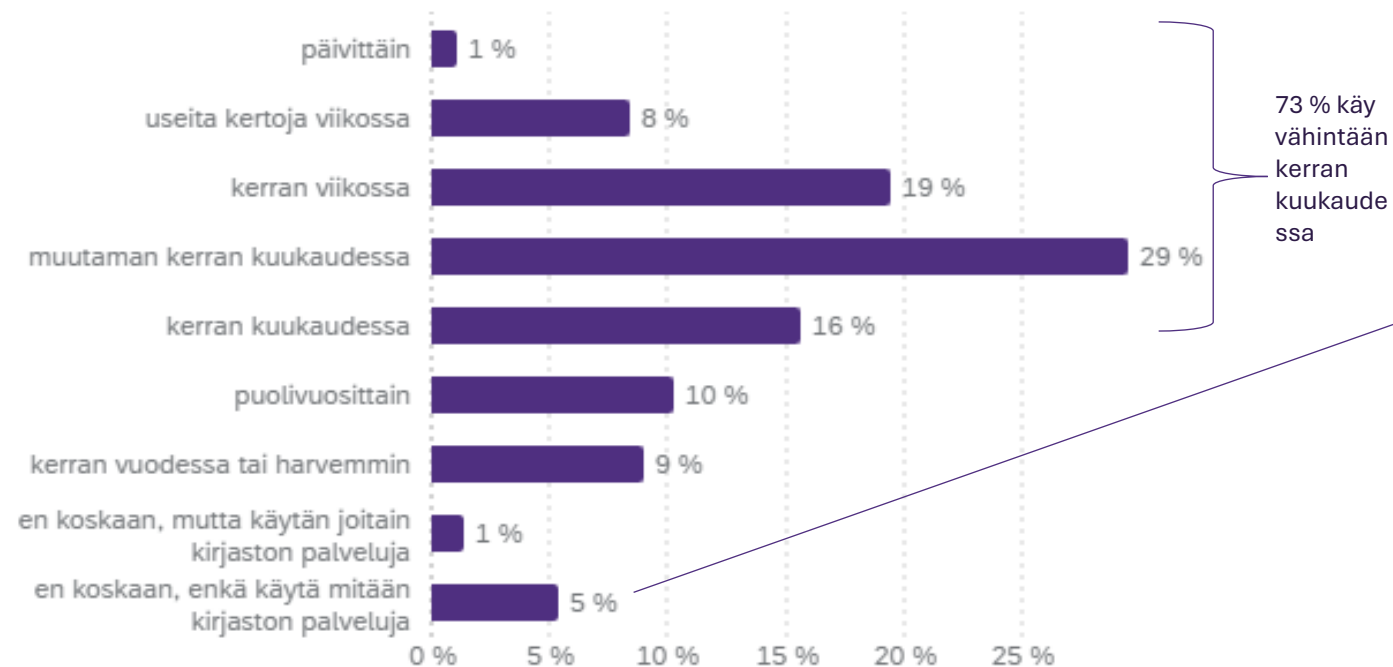


Kirjaston käyttö yleisesti

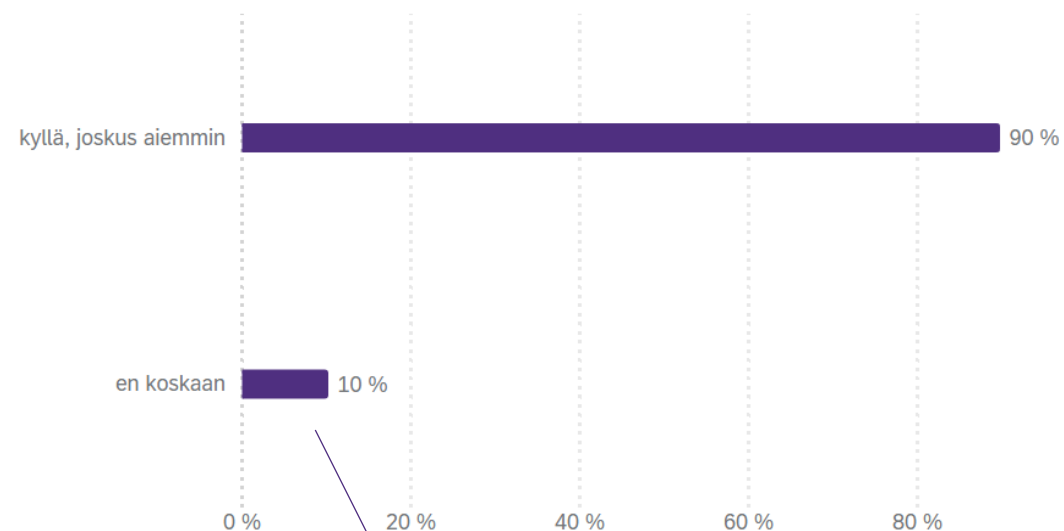


Kirjaston käyttö

Kuinka usein käyt yleensä kirjastossa? 906

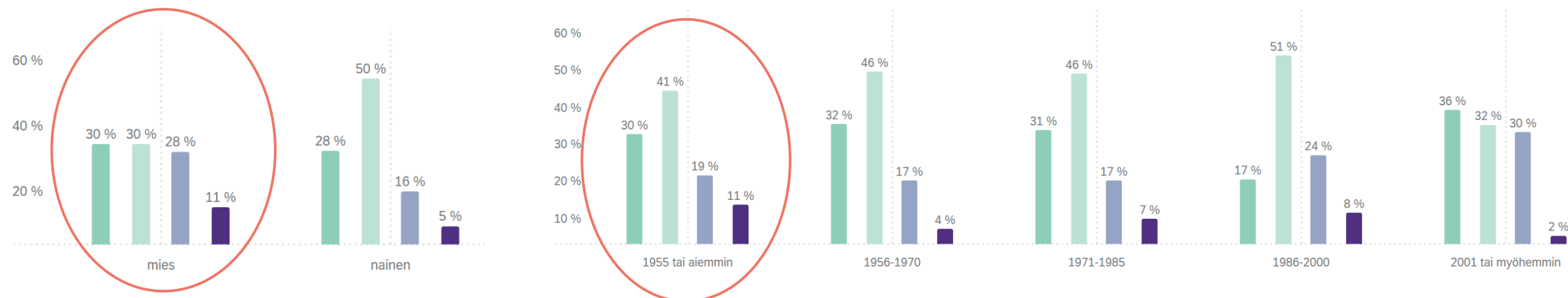
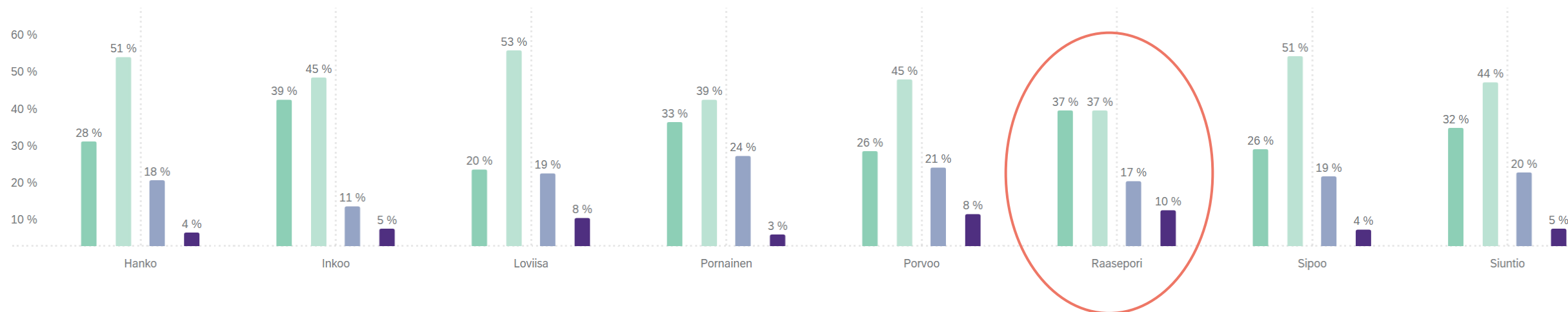


Oletko joskus aiemmin käyttänyt kirjastoa? 49



N=5, kaikki ovat eläkeläisiä.

Kirjaston käyttö - vastaajaryhmävertailuja



■ Vähintään kerran viikossa
 ■ Vähintään kerran kuukaudessa
 ■ 1-2 kertaa vuodessa tai harvemmin
 ■ En käy koskaan, enkä käytä palveluja / En käy koskaan, mutta käytän joitain palveluja

Syyt kirjastossa käymiselle

Mitkä ovat tärkeimmät syyt käydä kirjastossa?

1. Kirjojen lainaaminen ja palauttaminen

Selvästi yleisin syy kirjastossa käymiseen on kirjojen lainaaminen joko itselle tai perheenjäsenille. Monet mainitsevat myös varausten noutamisen ja luetun materiaalin palauttamisen. Lasten kirjojen lainaaminen on erityisesti esillä perheellisillä vastaajilla.

2. Lehtien lukeminen ja muu aineistojen käyttö paikan päällä

Useat vastaajat kertovat käyvät kirjastossa lukemassa päivän sanoma- ja aikakauslehtiä. Kirjaston rauhallinen ympäristö ja mahdollisuus selata uutuuksia, käyttää tietokonetta, tulostaa tai kopioida, koetaan tärkeäksi.

3. Tapahtumat, viihtyisyys ja kohtaamiset

Vastaajat arvostavat kirjaston tapahtumia, kuten kirjailijavierailuja, näyttelyitä ja luentoja. Kirjastossa koetaan myös viihtyisyyttä, rauhaa ja yhteisöllisyyttä – se on paikka, jossa voi kohdata tuttuja, viettää aikaa lasten kanssa tai keskittyä omiin harrastuksiin ja opiskeluun.

Syyt käyttämättömyydelle

Mistä syistä et käy tai käyt vain harvoin kirjastoissa?

1. Ei koeta tarvetta kirjastolle, sillä lukemista löytyy muuta kautta

Monet kommentoivat, että heillä ei ole tarvetta kirjastopalveluille, sillä he lukevat omia kirjoja, ostavat kirjat mieluummin itse tai kuuntelevat ja lukevat digitaalisesti esimerkiksi äänikirjapalveluissa kuten BookBeat tai CELA. Useampi mainitsee, että heillä on iso pino omia / ystävien kirjoja odottamassa lukemista, joten ei ole järkevää hakea lisää kirjoja kirjastosta ”jonoon”.

2. Ei koeta tarvetta kirjastolle, sillä ei lue ylipäänsä

Osa mainitsee suoraan, ettei ole lukuhihmisiä tai ei enää lue yhtä paljon kuin aiemmin. Muutama kertoo, että lapsena tuli luettua paljon, mutta nyt ei ole saanut tapaa enää aktivoitua.

3. Ajan puute ja elämäntilanne

Kirjastossa käymistä rajoittaa usein kiireinen arki. Moni vastaaja kertoo, ettei ehdi käydä kirjastossa työn, perheen tai muiden harrastusten vuoksi. Joillain kirjat jäävät palauttamatta ajoissa tai lukeminen lykkääntyy, mikä vähentää motivaatiota käydä kirjastossa jatkossa. Vaikka kiinnostusta olisi, kirjastoon lähtemistä ei vain "tule tehtyä".

4. Saavutettavuuden ja palveluiden puutteet

Useat mainitsevat, että kirjaston sijainti, huonot aukioloajat, esteettömyyden puute tai supistuneet palvelut vaikeuttavat kirjaston käyttöä. Esimerkiksi liikkumisrajoitteet, heikentynyt näkö tai pitkät välimatkat voivat estää kirjastossa asioimisen. Myös valikoiman pienuus ja tilojen kokeminen epäviihtyisiksi vaikuttavat kirjaston käyttöhalukkuuteen.

Mikä saisi sinut käyttämään kirjastopalveluita?

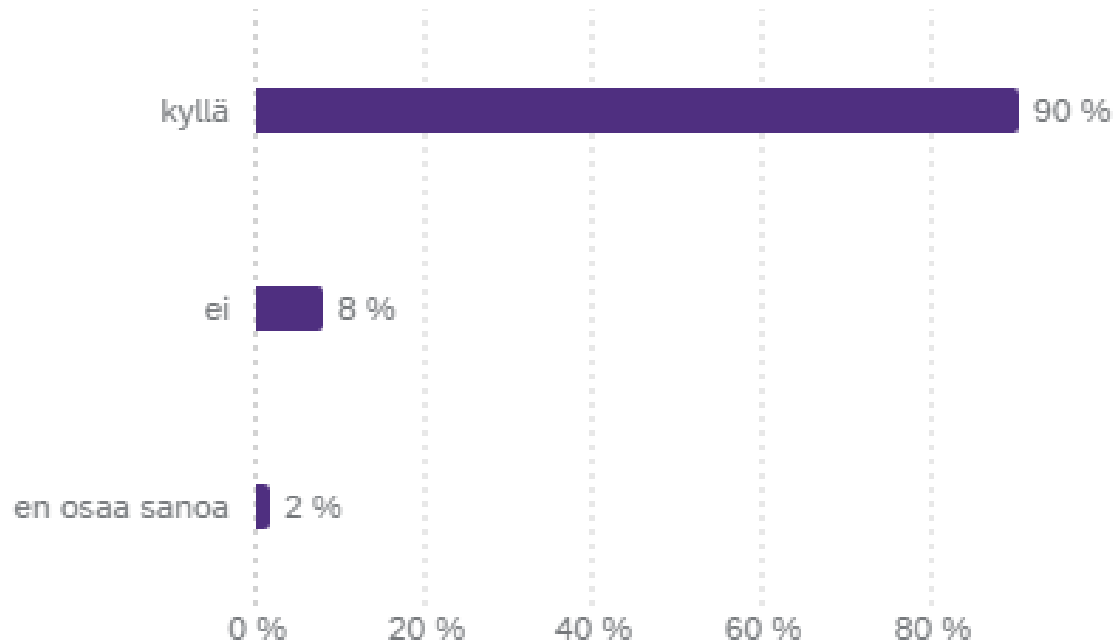
Kysytty, jos ei käy kirjastossa eikä käytä kirjaston palveluja

Vastausten perusteella kirjastopalveluiden käyttöä voisivat lisätä

- Parempi saavutettavuus (esim. kirjastoauto, pidemmät tai laajemmat aukioloajat, jopa 24/7 aukiolo tai sijainti lähempänä kotia)
- Ajankäytön helpottuminen ja ajan vapautuminen henkilökohtaisessa elämässä, kuten eläköityminen tai kiireen helpottuminen elämässä muulla tavalla.
- Osa mainitsi erikoispalvelut (esim. ompelukoneen lainaaminen, edullinen tulostus, luennot) mahdollisina houkuttimina kirjastopalveluiden käyttämisen aloittamiselle.
- Useat kuitenkin totesivat, ettei mikään erityisesti saisi heitä käyttämään kirjastoa, tai eivät osanneet sanoa syytä.

Kirjastokortti

Onko sinulla kirjastokortti? 906



Miksi sinulla ei ole kirjastokorttia?

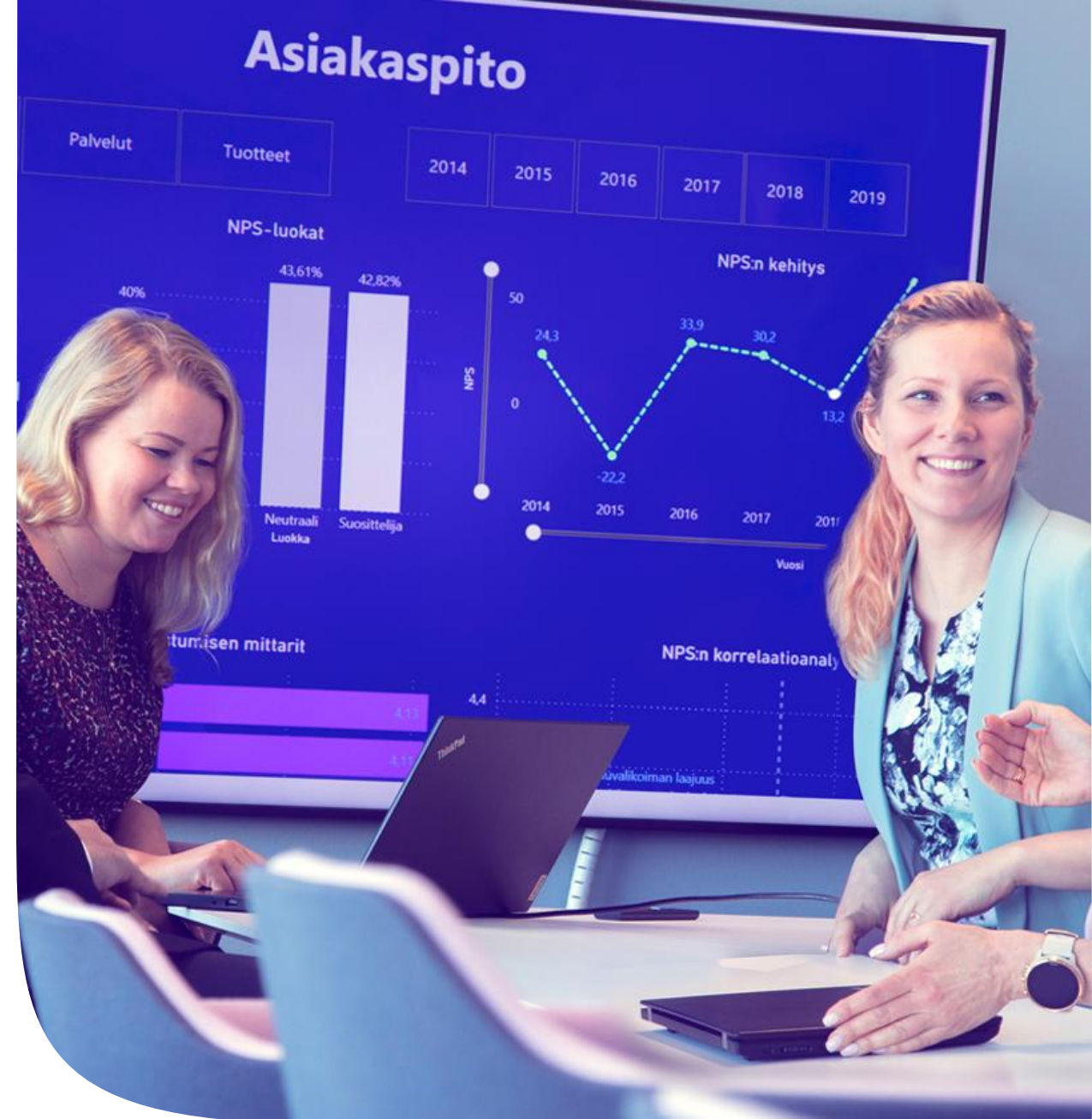
Suurin osa vastaajista kertoo, ettei heillä ole kirjastokorttia yksinkertaisesti siksi, ettei heillä ole ollut tarvetta käyttää kirjaston palveluita.

Monilla kortti on kadonnut, vanhentunut tai jäänyt hankkimatta esimerkiksi muuton jälkeen. Osa kokee kortin hankkimisen hankalaksi tai ei ole ehtinyt vielä asioida kirjastossa.

Osalla perheenjäsenen kortti riittää, eikä omaa tarvita.

Muutama nosti esiin, että ei pääse kirjastolle sen aukioloaikoina hankkimaan korttia.

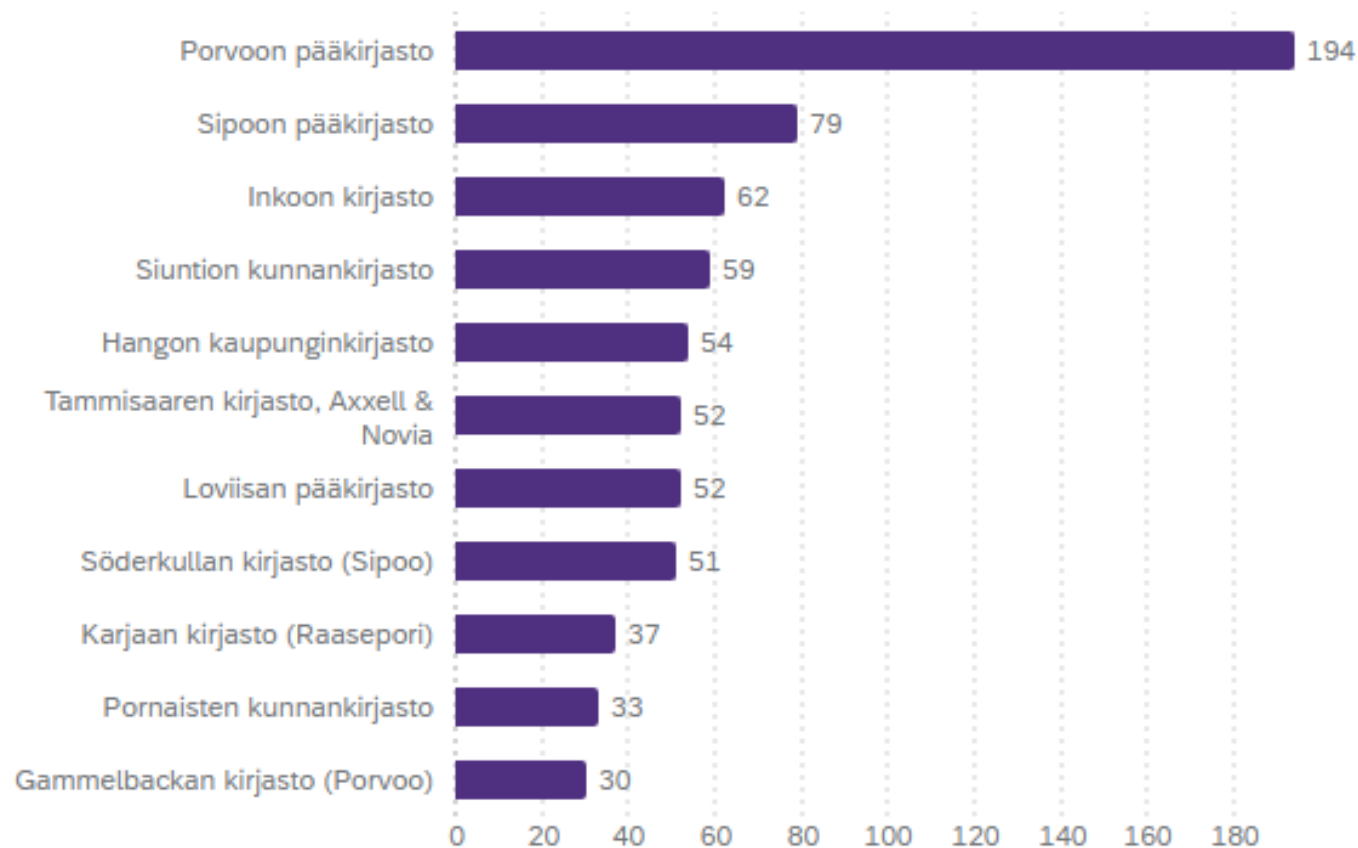
Helle-kirjastojen käyttö ja tyytyväisyys



Eniten käytetyt kirjastot

Mitä seuraavista kirjastoista käytät eniten?

Kysytty jos käy kirjastossa



Vastaajien keskuudessa Porvoon pääkirjasto on eniten käytetty kirjasto. Vastaajista 24 % kertoi käyttävänsä sitä kirjastoa eniten.

Kuvassa esitetään vähintään 30 mainintaa saaneet kirjastot.

Tässä raportissa esitetään kirjastokohtaisia vertailuja tällä sivulla näkyvistä kirjastoista (n=vähintään 30). Kaikki kirjastokohtaiset tulokset (myös pienemmät n-määrät) löytyvät sähköisestä raportointijärjestelmästä.

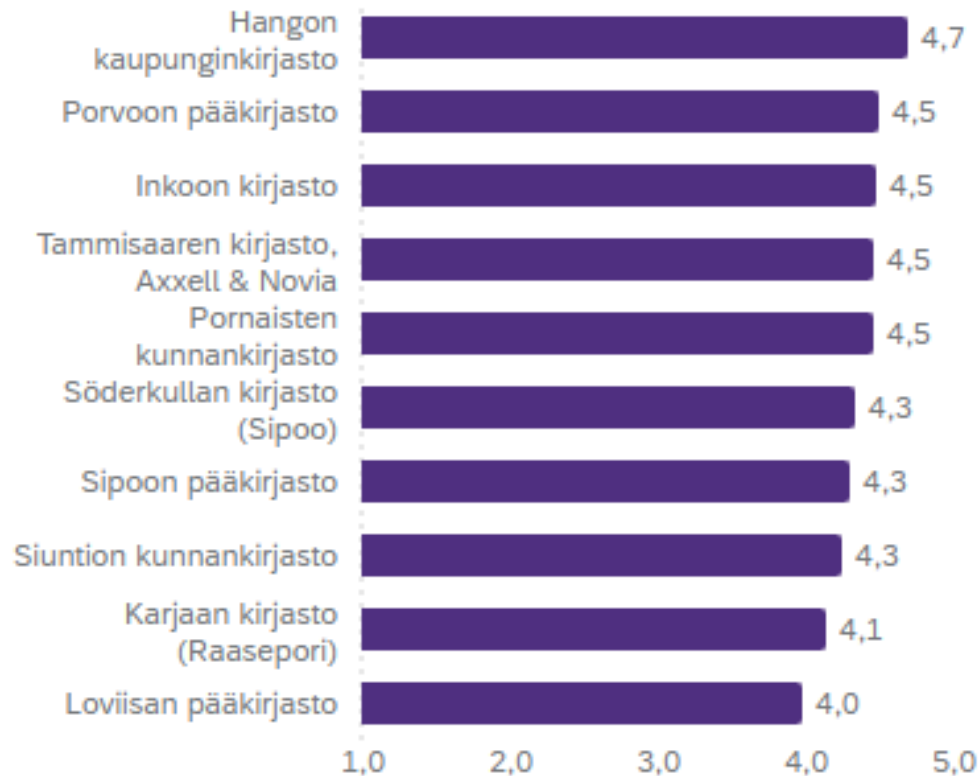
Kokonaisarvosana kirjastolle

Minkä kokonaisarvosanan antaisit kirjastolle?

Arvioi asteikolla 1-5, jossa 1 = erittäin huono, 5 = erittäin hyvä

Kysytty jos käy kirjastossa

4,4



Vastaajat arvioivat eniten käyttämänsä kirjastoa.

Kokonaisuudessaan kaikkien kirjastojen kokonaisarvosanaksi muodostui 4,4.

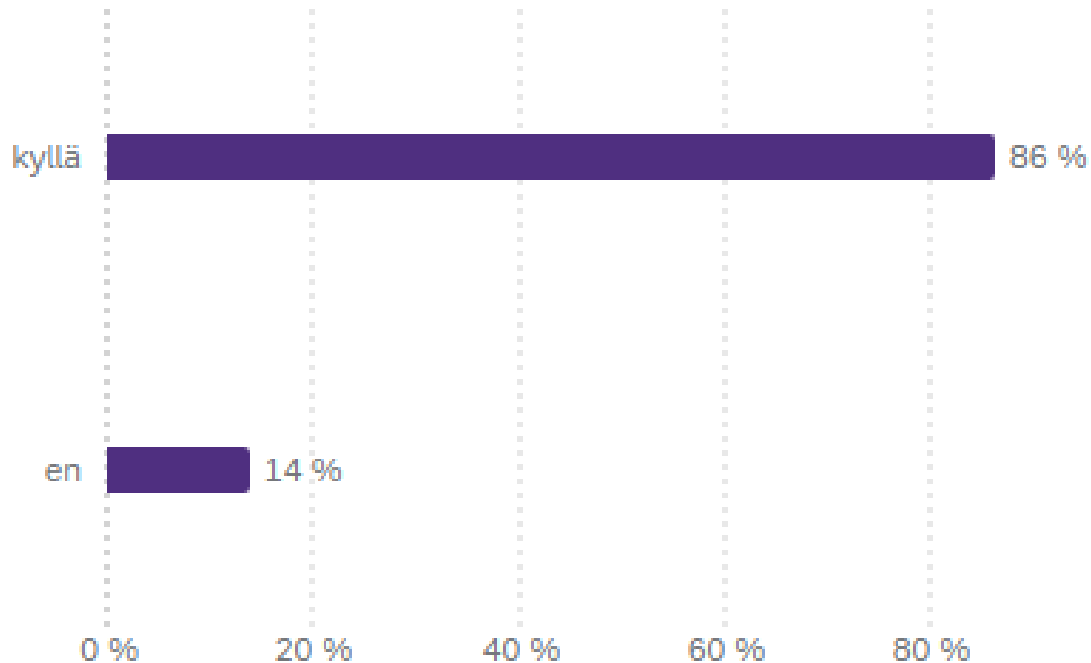
Hangon pääkirjasto sai käytetyimmistä kirjastoista parhaimman arvosanan 4,7.

Kuvassa esitetään vähintään 30 mainintaa saaneet kirjastot.

Kirjastokimppa

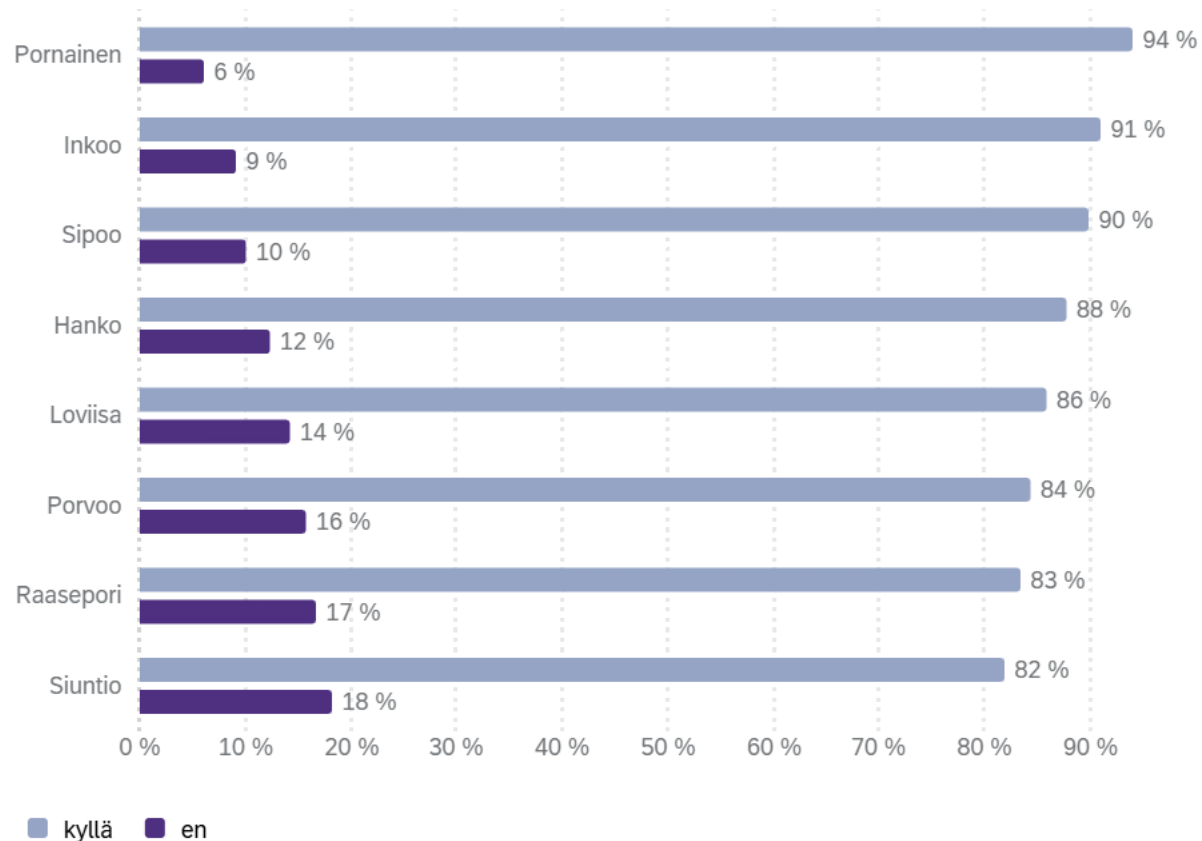
Tiesitkö asuinkuntasi kirjaston olevan osa Helle-kirjastojen kirjastokimppaa, johon kuuluu 12 uusmaalaista kuntaa (Askola, Hanko, Inkoo, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Raasepori, Sipoo ja Siuntio)?

Suurin osa vastaajista tiesi asuinkuntansa kirjaston olevan osa Helle-kirjastojen kirjastokimppaa.



Tietämys kirjastokimpasta asuinkunnan mukaan

Tiesitkö asuinkuntasi kirjaston olevan osa Helle-kirjastojen kirjastokimpaa, johon kuuluu 12 uusmaalaista kuntaa (Askola, Hanko, Inkoo, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Raasepori, Sipoo ja Siuntio)?

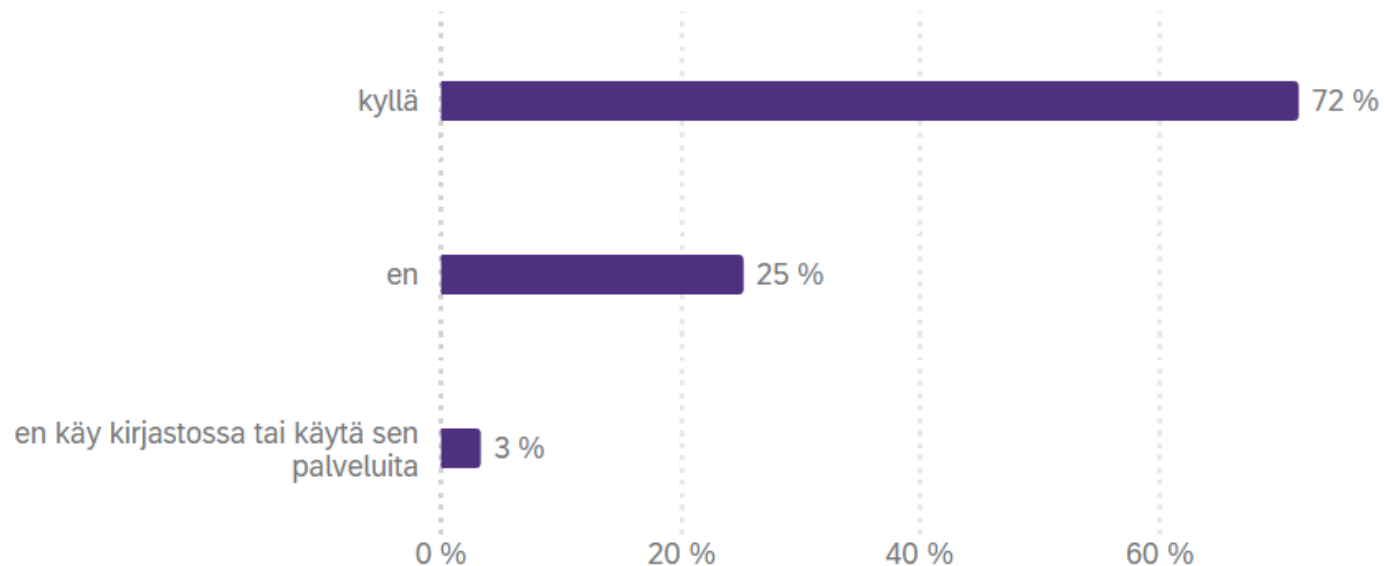


Kirjastokimppa oli parhaiten tiedossa Pornaisissa asuvilla vastaajilla.

Kuvassa esitetään vähintään 30 vastaajan kunnat.

Aineistojen varaaminen Helle-verkkokirjastosta

Oletko varannut Helle-verkkokirjastosta aineistoja?



Suurin osa vastaajista on varannut aineistoja Helle-verkkokirjastosta.

Sukupuolten välillä on kuitenkin eroja: miehistä 41 % ei ole tehnyt varauksia, kun taas naisista peräti 78 % on käyttänyt varauspalvelua.

Kirjaston palveluiden käyttö



Mitä yleensä teet kirjastossa?

Avoimessa palautteessa useimmiten mainittuja asioita:

1. Kirjojen lainaaminen ja palauttaminen

Suurin osa vastaajista kertoo käyvänsä kirjastossa lainatakseen tai palauttaakseen kirjoja. Moni mainitsee myös noutavansa varauksia tai etsivänsä uutta luettavaa suoraan hyllyistä.

2. Lehtien lukeminen ja selaaminen

Osa vastaajista viettää aikaa kirjastossa lukemalla sanomalehtiä tai aikakauslehtiä, erityisesti lukusalissa. Lehtien lukeminen on monille tärkeä osa kirjastokäyntiä.

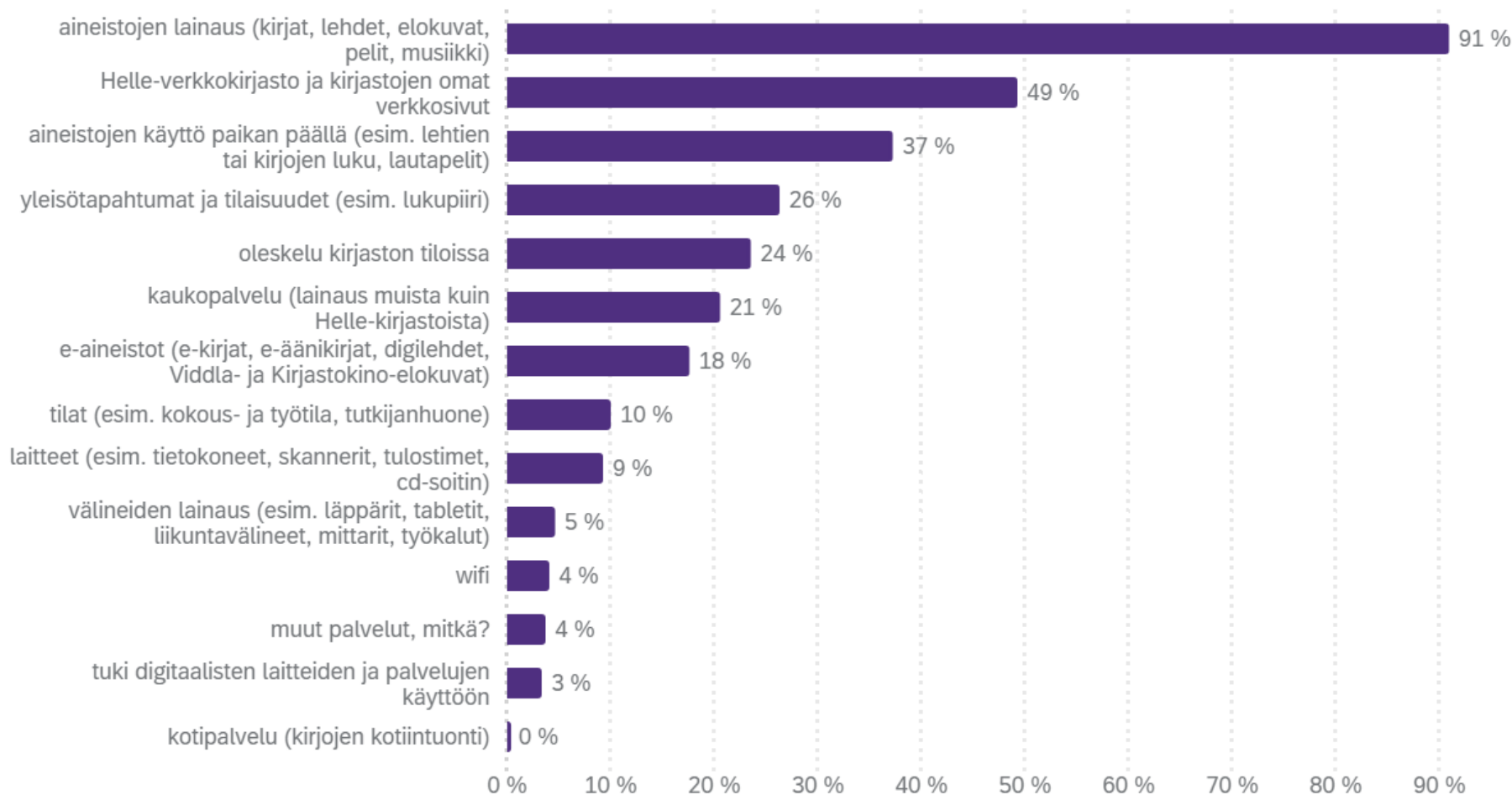
3. Osallistuminen tapahtumiin ja oleskelu kirjastossa

Monet mainitsevat osallistuvansa kirjaston tapahtumiin, kuten kirjailijavierailuihin, näyttelyihin tai luentoihin. Myös kirjastossa oleskelu, opiskelutilojen käyttö ja rauhallinen ilmapiiri mainitaan usein.

Käytetyimmät palvelut

Mitä seuraavista kirjaston palveluista käytät? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Kysytty jos käy kirjastossa tai käyttää joitain kirjaston palveluja



Selvästi käytetyin kirjastopalvelu on aineistojen lainaus (kirjat, lehdet, elokuvat, pelit, musiikki), jota käyttää 91 % vastaajista.

Seuraavaksi yleisimpiä ovat Helle-verkkokirjasto ja kirjastojen omat verkkosivut sekä aineistojen käyttö paikan päällä.

Kirjastokohtaisesti on jonkin verran eroja:

- Inkoon kirjastossa käytetään erityisen paljon aineistoja paikan päällä.
- Helle-verkkokirjastoa ja kirjastojen verkkosivuja käytetään erityisen paljon Söderkullan ja Tammisaaren kirjastoissa.
- Pornaisten kunnankirjastossa osallistutaan eniten yleisötapahtumiin.

Käytetyimmät palvelut - eniten käytetyn kirjaston mukaan

Mitä seuraavista kirjaston palveluista käytät? Voit valita useita vaihtoehtoja.

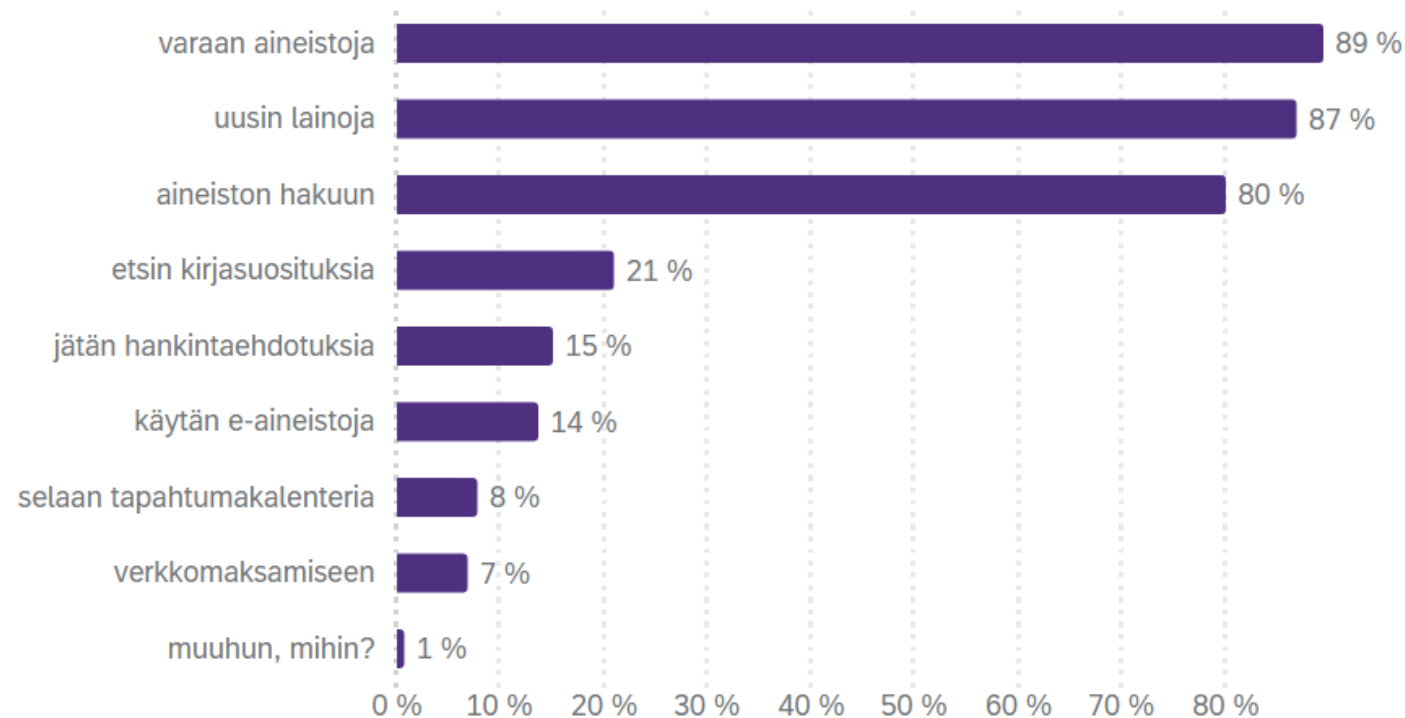
Kysytty jos käy kirjastossa tai käyttää joitain kirjaston palveluja

Eniten käytetyn kirjaston mukaan	Gammelbackan kirjasto (Porvoo)		Hangon kaupunginkirjasto		Inkoon kirjasto		Karjaan kirjasto (Raasepori)		Loviisan pääkirjasto		Pornaisten kunnankirjasto		Porvoon pääkirjasto		Sipoon pääkirjasto		Siuntion kunnankirjasto		Söderkullan kirjasto (Sipoo)		Tammisaaren kirjasto, Axxell & Novia	
	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
aineistojen lainaus (kirjat, lehdet, elokuvat, pelit, musiikki)	93 %	28	93 %	50	94 %	58	89 %	33	83 %	43	100 %	33	91 %	177	94 %	74	92 %	54	92 %	47	92 %	48
Helle-verkkokirjasto ja kirjastojen omat verkkosivut	53 %	16	48 %	26	58 %	36	38 %	14	52 %	27	36 %	12	51 %	98	51 %	40	49 %	29	67 %	34	65 %	34
aineistojen käyttö paikan päällä (esim. lehtien tai kirjojen luku, lautapelit)	30 %	9	43 %	23	60 %	37	35 %	13	35 %	18	39 %	13	41 %	80	37 %	29	49 %	29	22 %	11	27 %	14
yleisötapahtumat ja tilaisuudet (esim. lukupiiri)	13 %	4	30 %	16	35 %	22	14 %	5	13 %	7	39 %	13	33 %	64	32 %	25	17 %	10	16 %	8	29 %	15
oleskelu kirjaston tiloissa	3 %	1	28 %	15	27 %	17	32 %	12	17 %	9	30 %	10	28 %	55	19 %	15	20 %	12	12 %	6	29 %	15
kaukopalvelu (lainaus muista kuin Helle-kirjastoista)	13 %	4	33 %	18	27 %	17	24 %	9	21 %	11	12 %	4	20 %	38	14 %	11	22 %	13	14 %	7	31 %	16
e-aineistot (e-kirjat, e-äänikirjat, digilehdet, Viddla- ja Kirjastokino-elokuvat)	17 %	5	13 %	7	23 %	14	14 %	5	17 %	9	15 %	5	19 %	36	14 %	11	12 %	7	27 %	14	17 %	9
laitteet (esim. tietokoneet, skannerit, tulostimet, cd-soitin)	20 %	6	17 %	9	5 %	3	0 %	-	13 %	7	18 %	6	11 %	22	6 %	5	3 %	2	6 %	3	2 %	1
tilat (esim. kokous- ja työtila, tutkijanhuone)	7 %	2	15 %	8	6 %	4	3 %	1	0 %	-	6 %	2	11 %	21	14 %	11	20 %	12	8 %	4	13 %	7
muut palvelut, mitkä?	3 %	1	6 %	3	3 %	2	0 %	-	2 %	1	0 %	-	5 %	10	1 %	1	5 %	3	4 %	2	2 %	1
tuki digitaalisten laitteiden ja palvelujen käyttöön	0 %	-	4 %	2	8 %	5	0 %	-	4 %	2	0 %	-	5 %	9	1 %	1	2 %	1	2 %	1	0 %	-
välineiden lainaus (esim. läppärit, tabletit, liikuntavälineet, mittarit, työkalut)	0 %	-	15 %	8	5 %	3	0 %	-	6 %	3	6 %	2	5 %	10	0 %	-	3 %	2	4 %	2	2 %	1
wifi	3 %	1	2 %	1	3 %	2	8 %	3	6 %	3	3 %	1	5 %	10	6 %	5	2 %	1	4 %	2	4 %	2

Verkkokirjaston käyttö

Mihin käytät Helle-verkkokirjastoa? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Kysytty jos käyttää Helle-verkkokirjastoa ja kirjaston omia verkkosivuja (n=422)



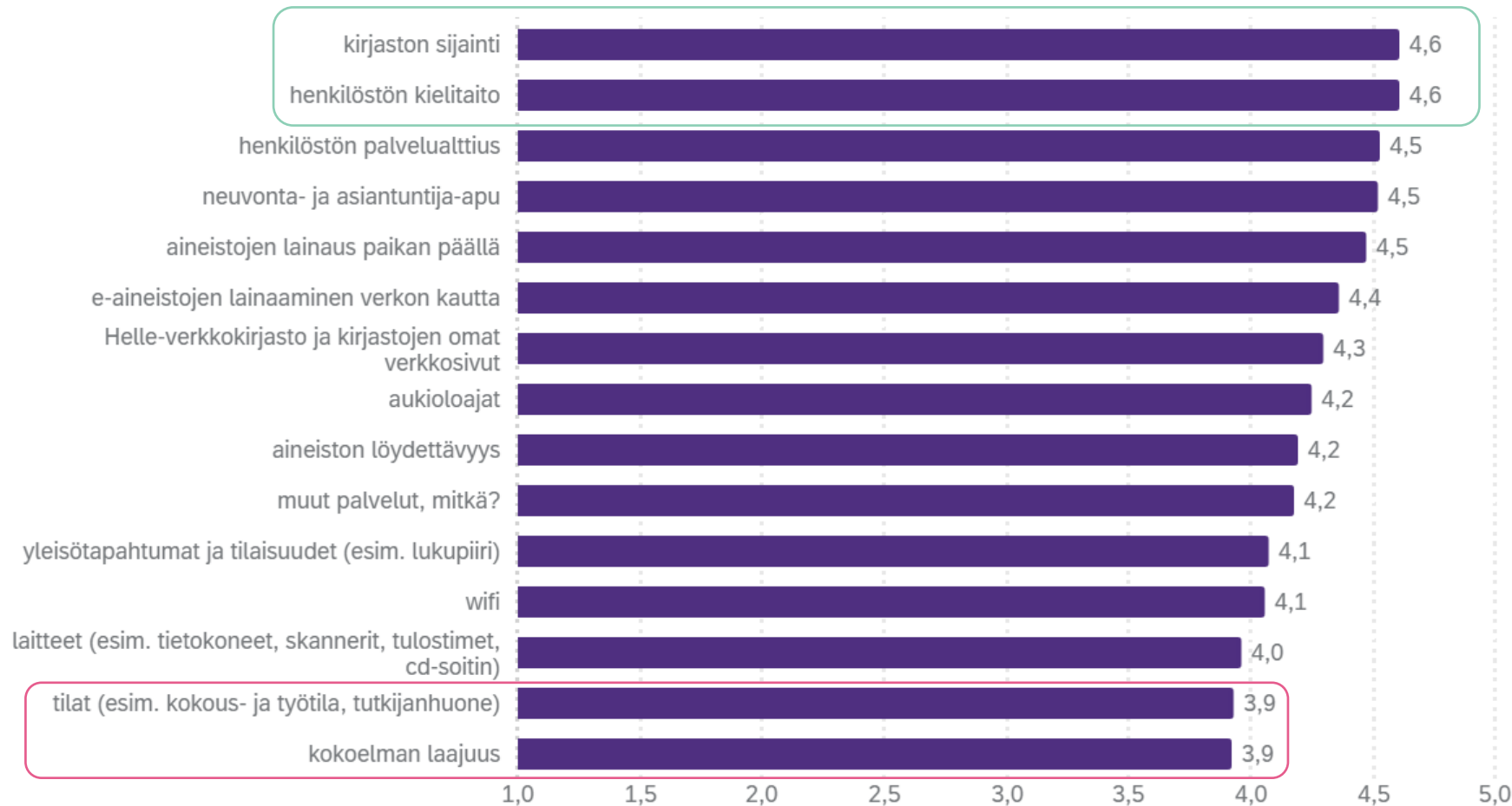
Yleisin syy Helle-verkkokirjaston käyttöön on aineistojen varaaminen (89 %), jota seuraavat lainojen uusiminen (87 %) ja aineiston haku (80 %).

Tyytyväisyys kirjastoon

Kuinka tyytyväinen olet kirjastossasi seuraaviin asioihin?

Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen

Kysytty jos käy kirjastossa tai käyttää joitain kirjaston palveluja



Kirjaston käyttäjät ovat erittäin tyytyväisiä kirjaston sijaintiin ja henkilöstön kielitaitoon sekä palvelualttiuteen ja asiantuntevuuteen. Vähiten tyytyväisiä ollaan kokoelman laajuuteen ja kirjaston tiloihin.

Kaikki arvioidut osa-alueet saavat kuitenkin keskimäärin hyvän tai erinomaisen arvosanan.

Tyytyväisyys – eniten käytetyn kirjaston mukaan

■ = alle 3,5
■ = yli 4,2

Kuinka tyytyväinen olet kirjastossasi seuraaviin asioihin? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen
Kysytty jos käy kirjastossa tai käyttää joitain kirjaston palveluja

	Gammelbackan kirjasto (Porvoo)	Hangon kaupunginkirjasto	Inkoon kirjasto	Karjaan kirjasto (Raasepori)	Loviisan pääkirjasto	Pornaisten kunnankirjasto	Porvoon pääkirjasto	Sipoon pääkirjasto	Siuntion kunnankirjasto	Söderkullan kirjasto (Sipoo)	Tammisaaren kirjasto, Axxell & Novia
aineistojen lainaus paikan päällä	4,4	4,7	4,6	4,3	4,0	4,5	4,5	4,5	4,4	4,4	4,7
aineiston löydettävyys	4,5	4,4	4,4	4,1	4,0	4,3	4,1	4,3	4,2	4,3	4,3
aukioloajat	4,2	4,4	4,7	4,3	3,9	3,8	4,3	4,4	4,2	4,3	4,0
e-aineistojen lainaaminen verkon kautta	4,4	4,6	4,5	4,6	4,4	3,5	4,3	4,2	4,3	4,5	4,8
Helle-verkkokirjasto ja kirjastojen omat verkkosivut	4,8	4,5	4,3	4,2	4,2	4,3	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3
henkilöstön kielitaito	4,3	4,5	4,8	4,8	4,8	4,6	4,6	4,5	4,5	4,7	4,9
henkilöstön palvelualttius	4,6	4,7	4,7	4,5	4,8	4,6	4,5	4,4	4,2	4,6	4,6
kirjaston sijainti	4,6	4,8	4,8	4,9	4,1	4,6	4,5	4,7	4,8	4,9	4,8
kokoelman laajuus	3,7	4,3	4,0	3,7	3,3	4,0	4,0	4,0	3,7	4,0	4,3
laitteet (esim. tietokoneet, skannerit, tulostimet, cd-soitin)	4,2	4,4	4,0	4,2	4,3	3,9	4,0	3,9	4,2	3,6	3,9
muut palvelut, mitkä?	4,5	4,7	4,7	1,0	4,2	3,8	4,2	4,5	3,0	3,6	4,4
neuvonta- ja asiantuntija-apu	4,6	4,7	4,7	4,6	4,6	4,6	4,5	4,4	4,4	4,7	4,7
tilat (esim. kokous- ja työtila, tutkijanhuone)	3,9	4,5	3,9	3,6	3,2	4,1	4,2	3,9	4,0	3,6	4,3
wifi	4,4	4,8	4,4	4,7	4,8	4,0	3,6	4,1	4,3	3,6	4,1
yleisötapahtumat ja tilaisuudet (esim. lukupiiri)	3,8	4,4	4,3	3,8	3,8	4,0	4,3	4,1	3,7	4,0	4,0
Keskiarvo	4,3	4,6	4,5	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3	4,1	4,2	4,4

Avoin palaute palveluista ja kokoelmista

Kysytty jos käy kirjastossa tai käyttää joitain kirjaston palveluja

Palvelut

1. Ystävällinen ja osaava henkilökunta

Erittäin moni vastaaja kiitteli henkilökuntaa ammattitaidosta, ystävällisyydestä ja avuliaisuudesta. Henkilökunnan osaaminen ja palveluhenkisyys koettiin tärkeänä osana kirjastokokemusta.

2. Toiveet tapahtumista ja kulttuuripalveluista

Useat toivoivat lisää tapahtumia, erityisesti kirjailijavierailuja, lukupiirejä ja muuta ohjelmaa myös aikuisille ja toiveita kulttuuritiloista ja striimatuista tilaisuuksista. Tapahtumia myös kehuttiin.

3. Aukioloajat ja omatoimikirjaston käyttömahdollisuudet

Aukioloaikoihin kaivattiin joustavuutta: toivottiin pidempiä aukioloaikoja iltaisin ja viikonloppuisin sekä laajempia omatoimiaikoja. Osa kritisoi myös lomasulkuja tai lyhyitä laina-aikoja uutuuksille. Toisaalta omatoimikirjastoa kehuttiin.

4. Kirjaston tilat

Osa koki kirjaston levottomana tai turhan meluisana. Kritiikkiä saivat myös mm. wc-tilat. Muutama vastaaja esitti toiveita hiljaisemmista tiloista (esim. erillinen huone). Kirjaston verkossa kerrottiin olevan usein häikkää, mikä vaikeuttaa työskentelyä kirjastolla.

Kokoelmat:

1. Helle-kirjastoverkosto saa kiitosta laajasta saatavuudesta

Erittäin monet vastaajat arvostavat mahdollisuutta tilata aineistoa muista Helle-kirjastoista. Tämä koetaan kompensoivan oman lähikirjaston pienempää valikoimaa ja mahdollistavan pääsyn laajaan kokoelmaan. Verkossa varaamista pidettiin käteväenä.

2. Uutuuskirjoja ja lasten- tai nuortenkirjoja toivotaan lisää

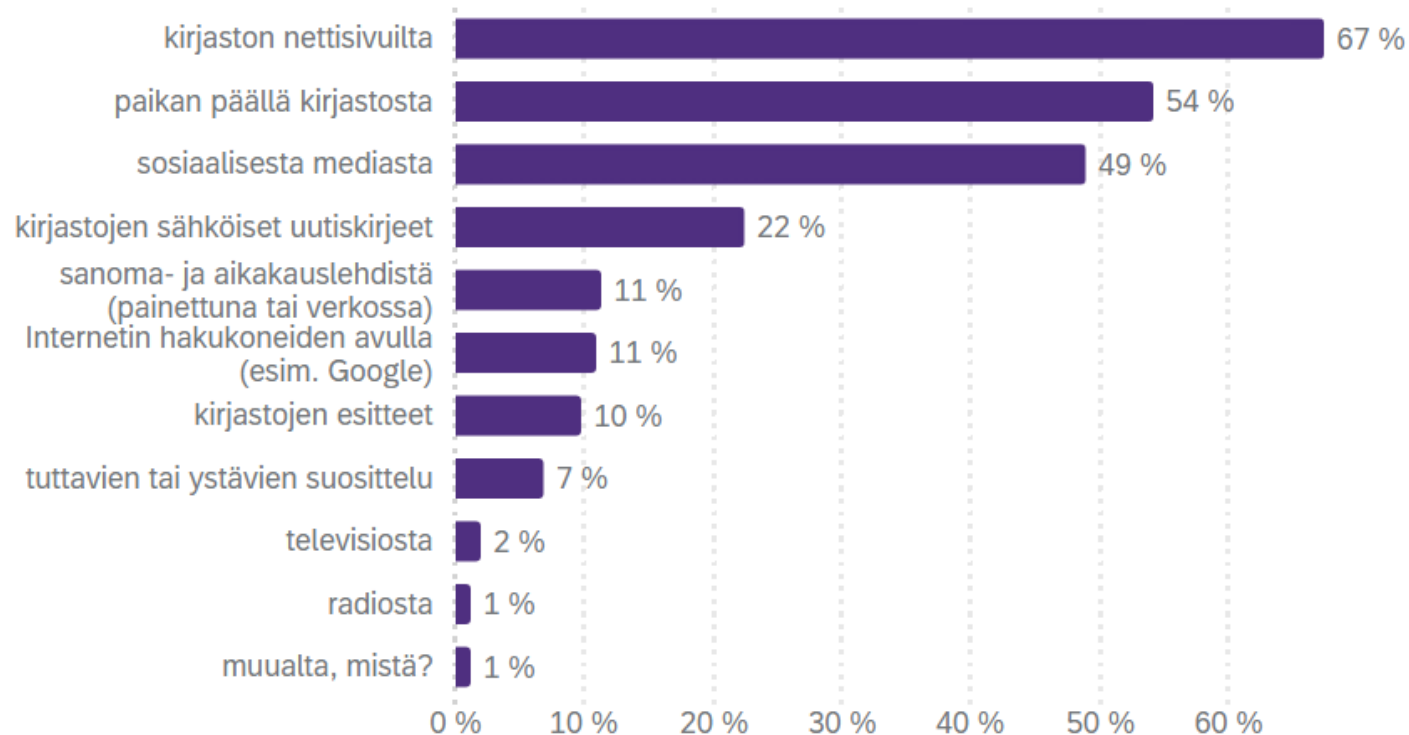
Useat vastaajat toivoivat enemmän uutuuskirjoja, erityisesti suomeksi ja lapsille/nuorille. Joissain kirjastoissa painottuvat ruotsinkieliset tai romanttiset teokset, minkä koettiin kaventavan valikoimaa. Myös parempi esillepano ja sijoittelu sai toiveita.

Tiedonsaantikanavat



Mieluisimmat tiedonsaantikanavat

Mitkä ovat tai olisivat sinulle mieluisimmat tiedonsaantikanavat kirjastojen palveluista? Valitse enintään kolme vaihtoehtoa.



Kirjaston nettisivut ovat selvästi suosituin tiedonsaantikanava, sillä 67 % vastaajista mainitsee ne mieluisimpana vaihtoehtona. Myös tiedon saaminen paikan päällä kirjastosta ja sosiaalinen media ovat yleisesti käytettyjä.

Kaikilla ikäryhmillä kirjaston nettisivut ja paikan päällä saatava neuvonta olivat mieluisimmat kanavat.

Sosiaalinen media korostuu nuoremmilla ikäryhmillä mieluisana, ja taas sanoma- ja aikakauslehdet ovat iäkkäämpien kohdalla suositumpia kuin nuorempien.

Kirjaston sähköiset uutiskirjeet miellyttävät eniten 50-70-vuotiaita.

Mieluisimmat tiedonsaantikanavat - ikäluokan mukaan

Mitkä ovat tai olisivat sinulle mieluuisimmat tiedonsaantikanavat kirjastojen palveluista? Valitse enintään kolme vaihtoehtoa.

Ikäluokan mukaan	1955 tai aiemmin		1956-1970		1971-1985		1986-2000		2001 tai myöhemmin	
	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
kirjaston nettisivuilta	51 %	93	77 %	202	74 %	178	65 %	100	55 %	27
paikan päällä kirjastosta	53 %	96	54 %	143	55 %	134	56 %	87	47 %	23
sosiaalisesta mediasta	29 %	53	39 %	104	67 %	161	60 %	93	51 %	25
kirjastojen sähköiset uutiskirjeet	20 %	37	30 %	79	22 %	54	15 %	24	10 %	5
sanoma- ja aikakauslehdistä (painettuna tai verkossa)	26 %	47	10 %	26	7 %	17	5 %	8	6 %	3
Internetin hakukoneiden avulla (esim. Google)	7 %	13	8 %	20	11 %	27	16 %	25	27 %	13
kirjastojen esitteet	14 %	26	8 %	20	10 %	23	8 %	13	10 %	5
tuttavien tai ystävien suosittelu	7 %	13	5 %	14	7 %	18	3 %	5	20 %	10
televisiosta	2 %	3	1 %	2	2 %	5	3 %	5	6 %	3
radiosta	2 %	3	1 %	2	0 %	1	2 %	3	4 %	2
muualta	2 %	3	0 %	1	1 %	2	3 %	4	0 %	-

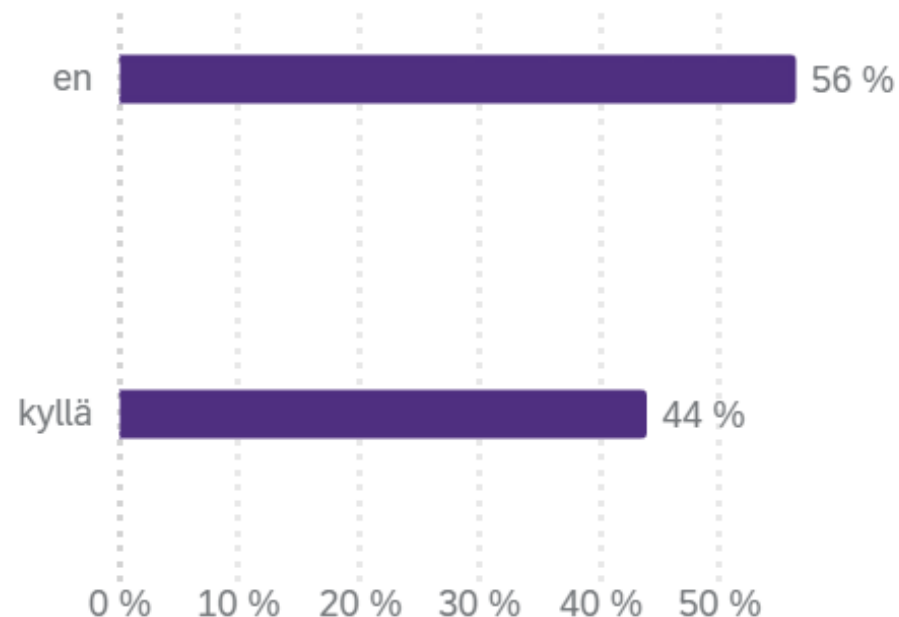
Omatoimikirjastot



Asioiminen omatoimiaukioloaikoina

Asioitko kirjastossa omatoimiaukioloaikoina?

Kysytty jos käyttää kirjastoa tai käyttää joitain kirjaston palveluja



44 % vastaajista asioi kirjastossa omatoimiaukioloaikoina.

Asioiminen omatoimiaukioloaikoina – vertailu eniten käytettyjen kirjastojen mukaan

Asioitko kirjastossa omatoimiaukioloaikoina?

Kysytty jos käyttää kirjastoa tai käyttää joitain kirjaston palveluja

Eniten käytetyn kirjaston mukaan	Gammelbackan kirjasto (Porvoo)	Hangon kaupunginkirjasto	Inkoon kirjasto	Karjaan kirjasto (Raasepori)	Loviisan pääkirjasto	Pornaisten kunnankirjasto	Porvoon pääkirjasto	Sipoon pääkirjasto	Siuntion kunnankirjasto	Söderkullan kirjasto (Sipoo)	Tammisaaren kirjasto, Axxell & Novia
en	40 %	72 %	19 %	46 %	88 %	39 %	72 %	76 %	20 %	25 %	77 %
kyllä	60 %	28 %	81 %	54 %	12 %	61 %	28 %	24 %	80 %	75 %	23 %

Kirjastoissa asioimisessa omatoimiaukioloaikoina on kirjastokohtaisesti merkittäviä eroja.

Asioiminen omatoimiaukioloaikoina – vastaajaryhmävertailuja

Asioitko kirjastossa omatoimiaukioloaikoina?

Kysytty jos käyttää kirjastoa tai käyttää joitain kirjaston palveluja

Ikäluokan mukaan	1955 tai aiemmin	1956-1970	1971-1985	1986-2000	2001 tai myöhemmin
en	67 %	56 %	51 %	56 %	45 %
kyllä	33 %	44 %	49 %	44 %	55 %

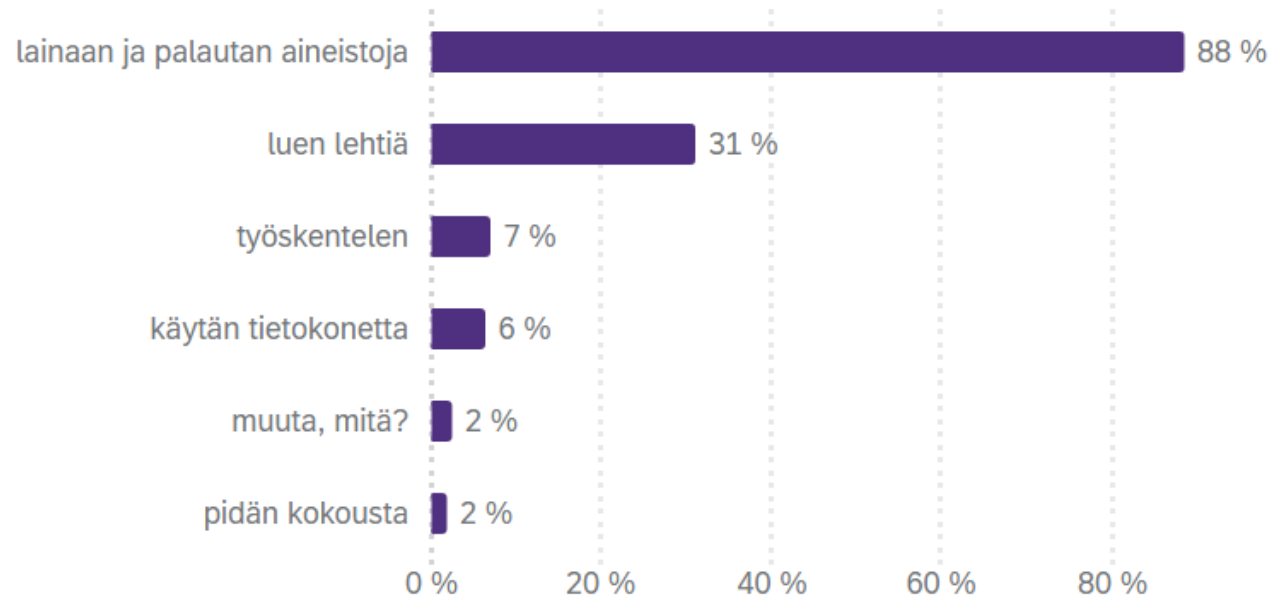
Elämäntilanteen mukaan	eläkeläinen	kokopäivätyössä	opiskelija	osa-aikatyössä tai teen työtä satunnaisesti	työtön, lomautettu tai sairauslomalla	vanhempainvapaalla tai perhevapaalla
en	63 %	53 %	45 %	56 %	58 %	53 %
kyllä	38 %	47 %	55 %	44 %	42 %	47 %

lääkäimmät ikäryhmät ja eläkeläiset asioivat omatoimiaukioloaikoina hieman vähemmän kuin muut vastaajat.

Toiminta omatoimikirjastossa

Mitä teet omatoimikirjastossa? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Kysytty jos käyttää omatoimikirjastoa (n=373)



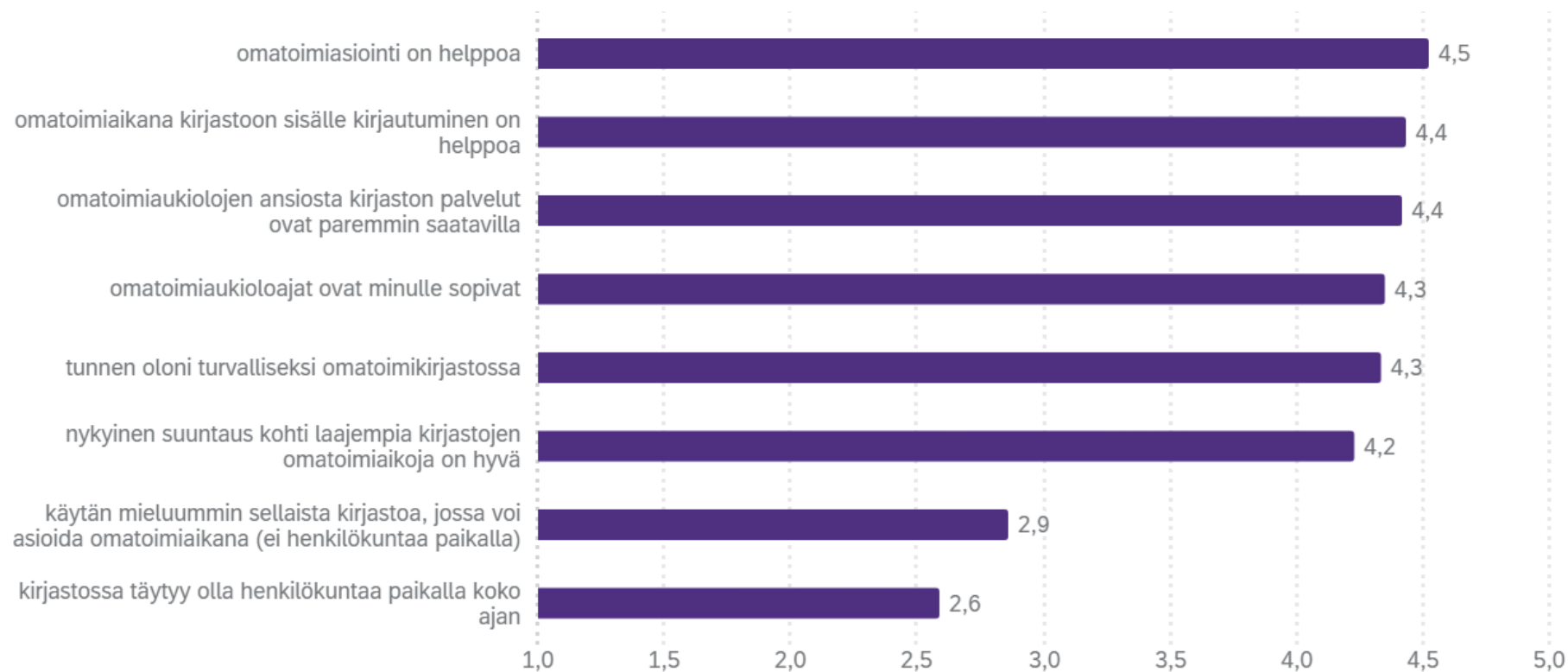
Omatoimikirjastossa yleisin toiminto on aineistojen lainaaminen ja palauttaminen, jota tekee 88 % vastaajista.

Omatoimikirjastoihin liittyvien väittämien arviointi

Arvioi seuraavia tekijöitä omatoimiaukioloaikoina tarjoaviin kirjastoihin liittyen.

Asteikko: 1 = täysin eri mieltä ... 5 = täysin samaa mieltä

Kysytty jos asioi omatoimikirjastossa (n=373)



Vastaajat suhtautuvat kaiken kaikkiaan erittäin myönteisesti omatoimikirjastojen käyttöön ja ovat omatoimikirjastoon tyytyväisiä.

Ajatus siitä, että käyttäisikö vastaaja **mieluummin** kirjastoa, jossa voi asioida omatoimiaikana, jakaa kuitenkin vastaajia: 36 % oli väittämän kanssa eri mieltä ja 27 % samaa mieltä.

Myös se, tuleeko kirjastoissa olla henkilökuntaa aina paikalla, jakoi omatoimikirjastojen käyttäjiä: **noin puolet oli tämän kanssa eri mieltä, reilu viidennes samaa mieltä.**

Omatoimikirjastoon ollaan siis tyytyväisiä, mutta sitä käyttävät asiakkaat eivät kuitenkaan yksiselitteisesti näe sitä parempana vaihtoehtona perinteiselle asiointille.

Tyytyväisyys omatoimikirjastoihin - eniten käytetyn kirjaston mukaan

■ = alle 3,5
■ = yli 4,2

Arvioi seuraavia tekijöitä omatoimiaukioloaikoina tarjoaviin kirjastoihin liittyen.

Asteikko: 1 = täysin eri mieltä ... 5 = täysin samaa mieltä

Kysytty jos asioi omatoimikirjastossa

	Gammelbackan kirjasto (Porvoo)	Hangon kaupunginkirjasto	Inkoon kirjasto	Karjaan kirjasto (Raasepori)	Loviisan pääkirjasto	Pornaisten kunnankirjasto	Porvoon pääkirjasto	Sipoon pääkirjasto	Siuntion kunnankirjasto	Söderkullan kirjasto (Sipoo)	Tammisaaren kirjasto, Axxell & Novia
käytän mieluummin sellaista kirjastoa, jossa voi asioida omatoimiaikana (ei henkilökuntaa paikalla)	2,9	2,9	3,0	2,3	3,0	2,4	2,7	2,5	3,0	2,6	3,5
kirjastossa täytyy olla henkilökuntaa paikalla koko ajan	2,7	2,9	2,7	2,9	2,5	3,6	2,8	2,9	2,2	2,7	2,6
nykyinen suuntaus kohti laajempia kirjastojen omatoimiaikoja on hyvä	3,9	4,3	4,5	4,3	4,0	3,8	4,1	4,0	4,2	4,3	4,1
omatoimiaikana kirjastoon sisälle kirjautuminen on helppoa	4,2	4,9	4,5	4,6	4,5	4,6	4,4	4,1	4,7	4,3	3,5
omatoimiasiointi on helppoa	4,3	4,7	4,7	4,6	4,7	4,2	4,5	4,2	4,6	4,5	4,0
omatoimiaukioloajat ovat minulle sopivat	4,1	4,7	4,5	4,6	4,5	4,3	4,3	4,1	4,3	4,0	3,4
omatoimiaukiolojen ansiosta kirjaston palvelut ovat paremmin saatavilla	4,1	4,3	4,7	4,5	4,2	4,0	4,3	3,8	4,6	4,6	4,5
tunnen oloni turvalliseksi omatoimikirjastossa	3,9	4,7	4,4	4,4	4,7	4,2	4,4	4,0	4,5	4,2	4,0

Pornaisten kunnankirjaston käyttäjät suhtautuvat muiden kirjastojen käyttäjiin nähden hieman kriittisemmin omatoimikirjastoihin. Turvallisuuden tunne omakirjastoissa on hieman heikompaa Gammelbackan kirjaston, Sipoon pääkirjaston ja Tammisaaren kirjaston käyttäjillä.

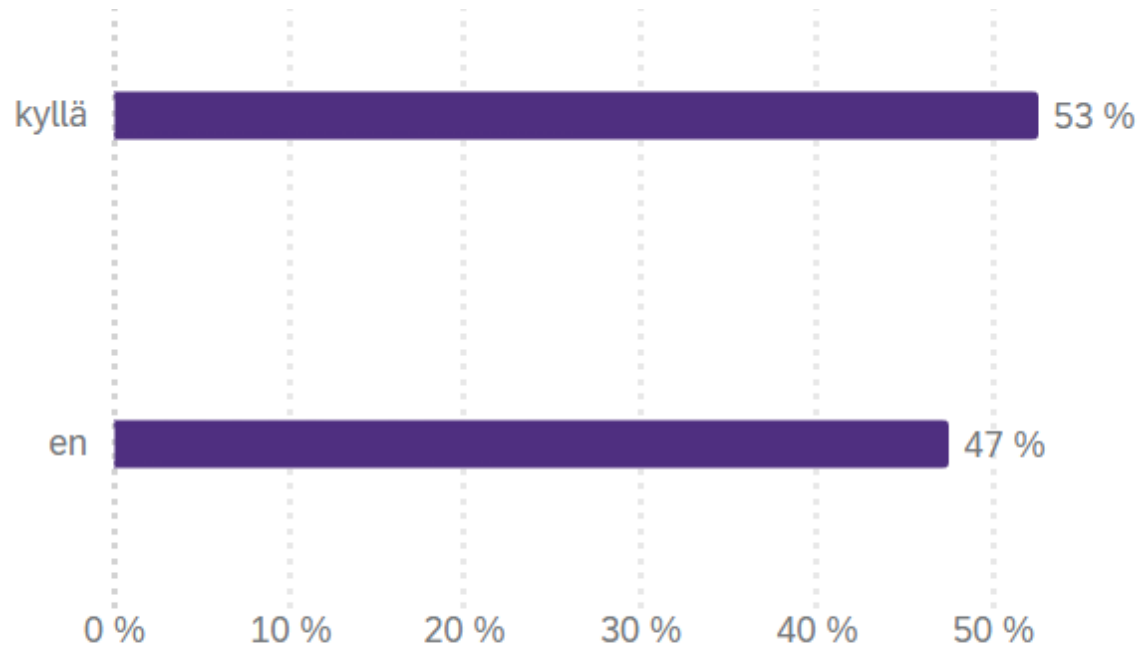
E-kirjasto



Tietämys E-kirjastosta

Kuntien yhteinen E-kirjasto avattiin huhtikuussa 2024. E-kirjasto on valtakunnallinen palvelu, josta voit lainata e-kirjoja, e-äänikirjoja ja e-lehtiä. E-kirjastoa käytetään E-kirjasto-sovelluksella, jonka voi ladata mobiililaitteelle sovelluskaupasta. E-kirjastossa on aineistoja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä jonkin verran muilla kielillä. E-kirjan ja e-äänikirjan voi lainata käyttöönsä kahdeksi viikoksi, jonka jälkeen kirja palautuu automaattisesti. Kirjan voi myös itse palauttaa ennen laina-ajan päättymistä. Lehteä voi lukea kaksi tuntia kerrallaan.

Tiesitkö tästä uudesta E-kirjasto-palvelusta?



53 % vastaajista tiesi uudesta E-kirjastopalvelusta.

Parhaiten uusi E-kirjasto tunnetaan Porvoon pääkirjaston, Gammelbackan kirjaston ja Loviisan pääkirjaston käyttäjien parissa.

Tietämys - vastaajaryhmävertailuja

Tiesitkö tästä uudesta E-kirjasto-palvelusta?

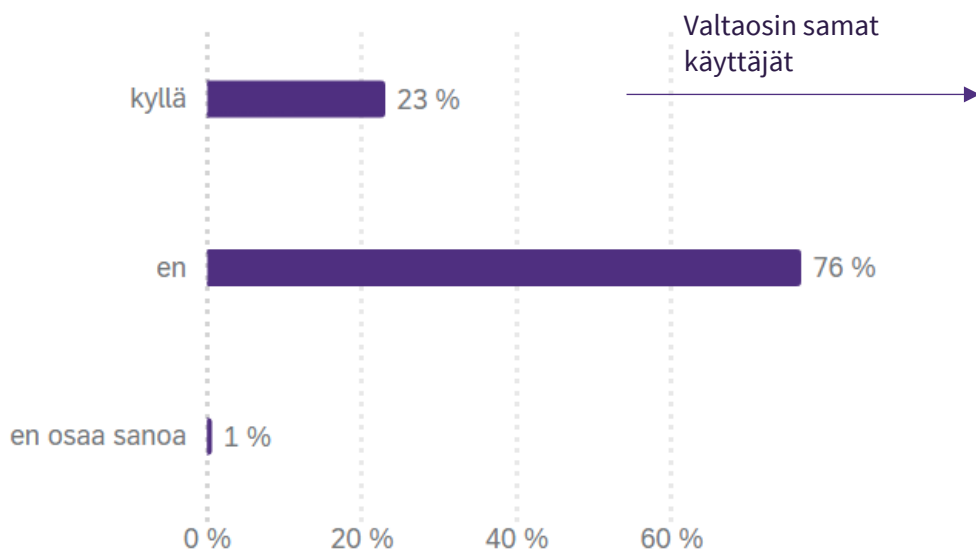
Eniten käytetyn kirjaston mukaan	Gammelbackan kirjasto (Porvoo)	Hangon kaupunginkirjasto	Inkoon kirjasto	Karjaan kirjasto (Raasepori)	Loviisan pääkirjasto	Pornaisten kunnankirjasto	Porvoon pääkirjasto	Sipoon pääkirjasto	Siuntion kunnankirjasto	Söderkullan kirjasto (Sipoo)	Tammisaaren kirjasto, Axxell & Novia
en	40 %	56 %	47 %	62 %	38 %	52 %	36 %	52 %	63 %	45 %	50 %
kyllä	60 %	44 %	53 %	38 %	62 %	48 %	64 %	48 %	37 %	55 %	50 %

Ikäluokan mukaan	1955 tai aiemmin	1956-1970	1971-1985	1986-2000	2001 tai myöhemmin
en	52 %	46 %	45 %	51 %	42 %
kyllä	48 %	54 %	55 %	49 %	58 %

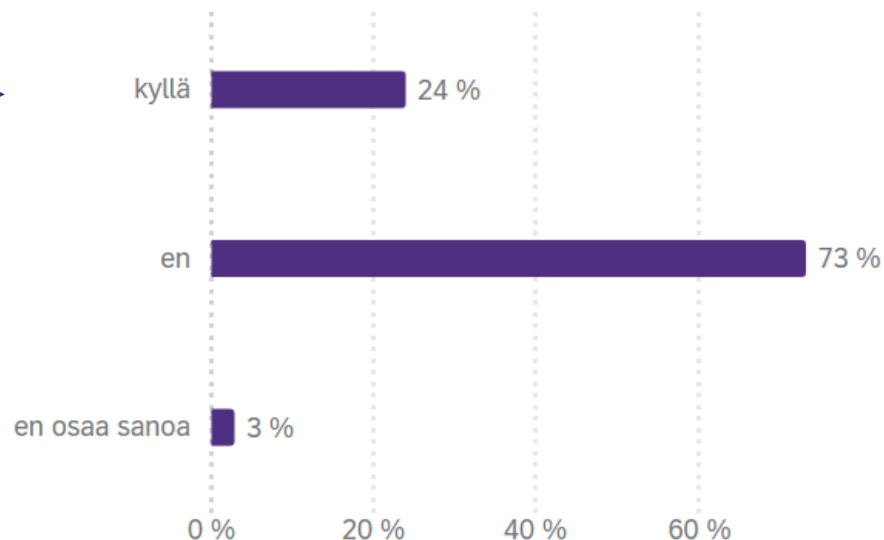
E-aineistojen käyttäminen

Oletko lainannut e-aineistoja uudesta E-kirjastosta?

Kysytty jos tiennyt E-kirjasto-palvelusta (n=475)



Oletko aiemmin käyttänyt Helle-kirjastojen omia e-kirja- tai e-äänikirjapalveluita?

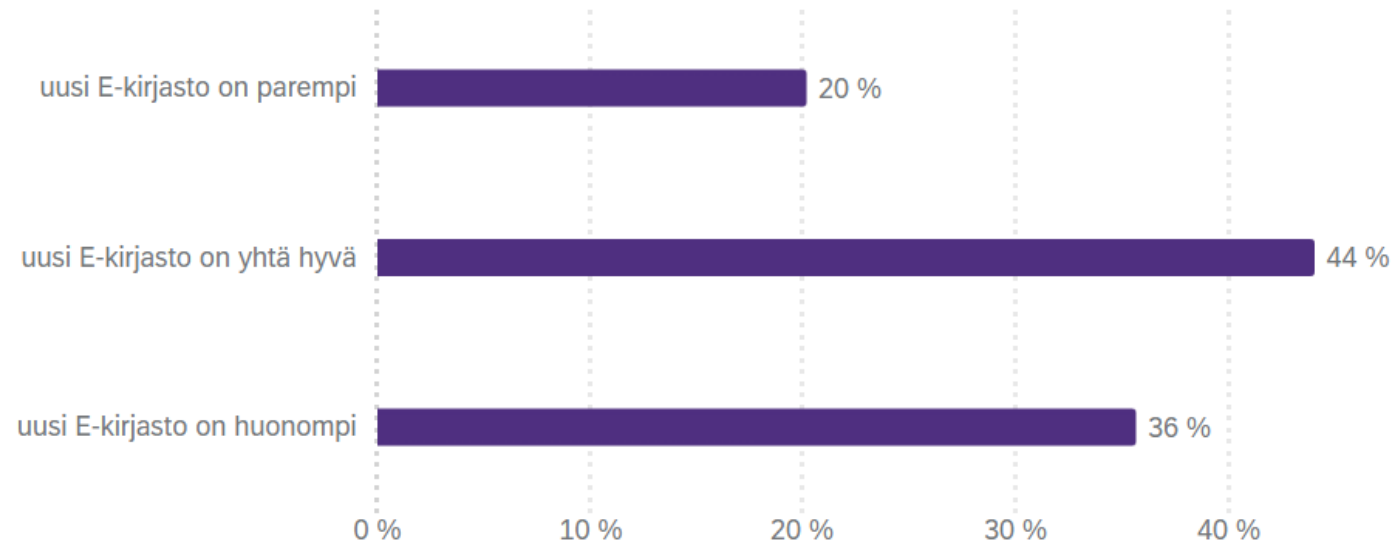


Suurin osa vastaajista ei ole vielä hyödyntänyt E-kirjastoa.

E-kirjasto-palvelun arviointi

Miten arvioisit uutta kuntien yhteistä E-kirjasto-palvelua verrattuna Helle-kirjastojen entisiin omiin e-kirja- ja e-äänikirjapalveluihin (Ellibs, Biblio)?

Kysytty jos lainannut e-aineistoja uudesta ja käyttänyt aiemmin Ellibsiä tai Bibliota (n=84)



Vastaajista 44 % kokee uuden E-kirjaston olevan yhtä hyvä kuin aiemmat palvelut. 36 % arvioi sen huonommaksi, kun taas 20 % pitää uutta E-kirjastoa parempana.

Käyttäjien mielipiteet ovat jakautuneita, eikä uusi palvelu erotu selkeästi parempana tai heikompana.

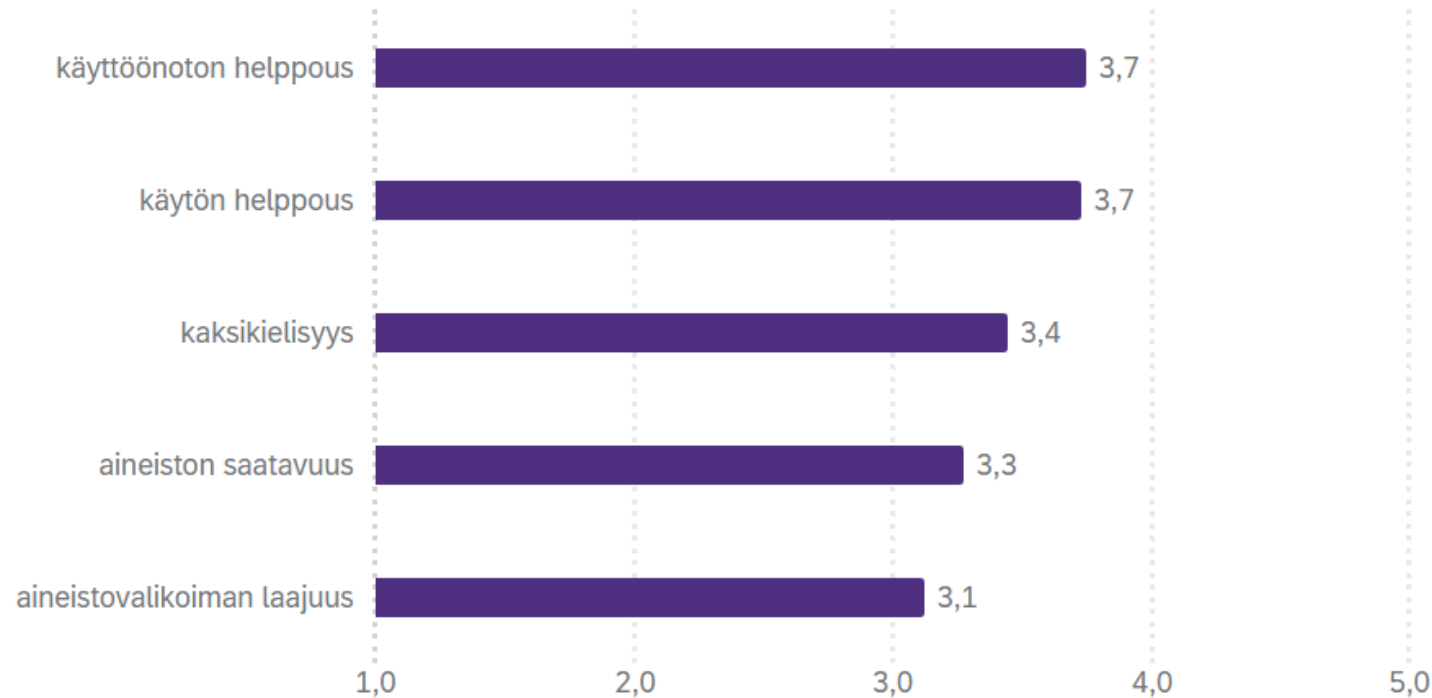
Ruotsinkieliset vastaajat arvioivat uutta E-kirjastoa kriittisemmin: heistä 44 % oli sitä mieltä, että uusi E-kirjasto on huonompi kuin aikaisemmat Helle-kirjastojen omat palvelut.

E-kirjaston onnistuminen

Kuinka hyvin uusi E-kirjasto onnistuu seuraavissa asioissa?

(asteikko 1-5)

Kysytty jos lainannut e-aineistoja uudesta E-kirjastosta (n=107)



Tulosten perusteella tekninen käytettävyys toimii melko hyvin, mutta sisällön monipuolisuudessa, laajuudessa ja kielitarjonnassa on vielä kehittämisen varaa.

Kaiken kaikkiaan arviot ovat kohtalaisia.

Toiveet tulevaisuuteen



Mitä toivoisit kirjastolta tulevaisuudessa?

Useat vastaajat kertoivat olevansa kaikkeen tyytyväisiä, ja toivoivat saman hyvän tason jatkuvan myös tulevaisuudessa. Lisäksi toivottiin, että kirjasto hoitaisi vastaisuudessakin oman perustehtävänsä yhtä hyvin kuin nyt. Useampi vastaaja korosti, että tärkeintä on kirjojen lainaamiseen ja kirjallisuuteen liittyvät asiat.

Useampi vastaaja kertoi kirjastojen merkityksen olevan suuri. Eräs vastaaja arveli, että merkitys tulee kasvamaan nyt taloudellisesti haastavina aikoina.

1. Laajat ja joustavat aukioloajat sekä omatoimiajan kehittäminen

Vastaajat toivoivat pidempiä aukioloaikoja, erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin. Omatoimiajan laajentamista ja sen toimivuuden parantamista pidettiin tärkeänä, esimerkiksi aikaisempi avautumisaika aamuisin. Moni myös toisaalta toivoi, että henkilöstöä olisi jatkossakin paikalla riittävästi, sillä sen koettiin olevan tärkeä osa kirjastopalvelua.

2. Monipuoliset ja ajankohtaiset tapahtumat sekä kirjailijavierailut

Esiin nousivat toiveet kirjallisuuteen liittyvistä tapahtumista, kuten kirjailijavierailuista (runsaasti mainintoja), lukupiireistä, työpajoista ja luennoista. Yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia ja erilaista kulttuuriohjelmaa toivottiin runsaasti kaikenikäisille. Myös kahvilaa tai kahvipistettä toivoi useampi vastaaja kirjastoon / sen yhteyteen.

3. Laaja ja ajankohtainen aineistovalikoima (myös e-aineisto)

Useat vastaajat toivoivat lisää uutuuskirjoja ja niiden saatavuuden parantamista, monipuolisempaa aineistoa eri kielillä (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi), sekä laajempaa e-kirjavalikoimaa. Erityisesti ääni- ja e-kirjapalveluiden parantaminen nousi toistuvasti esiin. Toisaalta jotkut vieroksuvat suuntausta kohti e-palveluita.

Miten kirjasto voisi palvella paremmin vieraskielisiä asiakkaitaan?

- Aineistoja eri kielillä
- Informaatiota englanniksi
- Kielikahvilat ja suomen kielen kurssit
- Suomen ja ruotsin kielen oppikirjat pitkällä lainausajoilla; sanakirjoja
- Mahdollisuus tulostamiseen viikon jokaisena päivänä

Tutkimuksen johtopäätökset



Tutkimuksen johtopäätökset

Kirjastoja käytetään hyvin aktiivisesti; ei-käyttäjillä saavutettavuushaasteet korostuvat, kirjaston tehtävää toimittavat mm. kaupalliset palvelut tai aika on kortilla.

- Valtaosa käy kirjastossa; **73 % käy vähintään kerran kuukaudessa**. Spontaanisti kysyttynä vastaajat kertoivat selkäesti useimmiten syyksi kirjastossa käymiselle **perinteisimmän kirjaston palvelun, eli kirjojen lainaamisen ja palauttamisen**, joko itselleen tai perheenjäsenille.
- **Vain 5 % ei käy lainkaan eikä käytä kirjaston palveluja**. Heistä valtaosa on aikaisemmin kuitenkin käyttänyt palveluita, ja kirjastoa käyttämättömiä löytyykin suhteessa **eniten iäkkäämpien asukkaiden parista**. Syyt käyttämättömyydelle liittyvät usein siihen, että kirjat ostetaan tai ne kuunnellaan kaupallisissa äänikirjapalveluissa. Myös elämäntilanne ja elämän kiireisyys vaikuttavat käymättömyyteen, kuten myös fyysiset rajoitteet ja välimatkat.

Tiedonsaantikanavissa arvostetaan eri ryhmien keskuudessa läpileikkaavasti sekä kirjastojen nettisivuja että paikan päältä kirjastoista saatavaa tietoa.

- Kaikki ikäryhmät kokevat melko tasaisen vahvasti sekä kirjaston nettisivut että paikan päällä kirjastosta saatavan tiedon tärkeinä.
- Sen sijaan sosiaalinen media tiedonsaantikanavana painottuu oletettavasti nuorempiin ja keski-ikäisiin ikäryhmiin ja toisaalta sanoma- ja aikakauslehdet iäkkäisiin ikäryhmiin. Televisio ja radio ei saa kannatusta missään ikäryhmässä mieluisana tiedonsaantikanavana, myös uutiskirjeillä on melko maltillinen kannatus (eniten keski-ikäisten parissa).

Tutkimuksen johtopäätökset

Helle-kirjastoihin ollaan läpileikkaavasti tyytyväisiä: erityisesti henkilöstöön liittyvät aspektit arvioidaan huipputasolle.

- Helle-kirjastot saivat **kautta linjan hyvät kokonaisarvosanat**; kaikkein parhaimman arvosanan sai Hangon kaupunginkirjasto, mutta kaikki muutkin (yli 30 vastausta saaneet) **Helle-kirjastot olivat saaneet arvioksi vähintään 4 / 5**.
- Kirjaston sijainti ja henkilöstön kielitaito saavat huippuarviot läpileikkaavasti kaikissa kirjastoissa, kuten myös muut **henkilöstöön liittyvät aspektit**. Hieman heikommiksi arvioidaan **kokoelmien laajuutta ja asiakkaiden käytettävissä olevia tiloja**. Nämä arvioidaan erityisen heikoiksi Loviisan pääkirjastossa. Hangon kaupunginkirjasto saa myös eri aspektien arvioinnissa keskiarvoltaan parhaan kokonaistuloksen.
- Helle-kirjastokimpan tunnettuus on hyvällä kokonaistasolla, heikointa tunnettuus on Siuntion, Raaseporin ja Porvoon asukkaiden keskuudessa.

Käytetyimmissä palveluissa korostuvat perinteiset palvelut; omatoimiaukioloaikoina asioidaan paljon.

- Käytetyimmät palvelut olivat aineistojen lainauksen lisäksi Helle-verkkokirjasto ja kirjastojen omat verkkosivut sekä aineistojen käyttö paikan päällä. Myös yleisötahtumiin ja tilaisuuksiin osallistuu yli neljännes vastaajista.
- Kaiken kaikkiaan melkein puolet asioi kirjastoissa omatoimiaukioloaikoina. Omatoimikirjastossa asiointissa painottuvat hieman nuoremmat vastaajat.
- Omatoimikirjastossa asioivat vastaajat arvioivat erittäin myönteisesti omatoimikirjastojen käyttöä, mutta käyttäjien mielipiteet ovat jakaantuneita sen osalta, asioisivatko he mieluummin omatoimikirjastossa kuin henkilökunnan paikalla ollessa sekä siinä, tulisiko henkilökuntaa olla kirjastossa aina paikalla. **Omatoimikirjastoon ollaan siis tyytyväisiä, mutta sitä käyttävät asiakkaat eivät kuitenkaan yksiselitteisesti näe sitä parempana vaihtoehtona perinteiselle asiointille.**

Tutkimuksen johtopäätökset

E-kirjasto jakaa mielipiteitä, eikä se ole saavuttanut vielä juurikaan uutta yleisöä.

- Reilu puolet vastaajista tiesi kuntien yhteisestä E-kirjastosta, eikä tietämyksessä ollut ikäryhmittäin merkittäviä eroja. Kirjastokohtaisesti paras tuntemus oli porvoolaisten kirjastojen sekä Loviisan pääkirjaston käyttäjillä, heikoin taas Karjaan kirjaston ja Siuntion kunnankirjaston käyttäjillä.
- E-kirjastosta ei ole kuitenkaan kovinkaan paljon vielä lainattu aineistoja: valtaosin Helle-kirjastojen aikaisempien omien vastaavien palveluiden käyttäjistä on siirtynyt uuteen palveluun, joten uusi palvelu ei ole saavuttanut vielä uusia käyttäjiä laajasti.
- Kumpaakin käyttäneet arvioivat useimmiten palvelut keskenään yhtä hyväksi, mutta yli kolmannes kokee uuden E-kirjaston aikaisempia palveluita heikommaksi. Ruotsinkieliset vastaajat arvioivat uutta E-kirjastopalvelua hieman kriittisemmin kuin suomenkieliset.
- Tulosten perusteella E-kirjaston tekninen käytettävyys toimii melko hyvin, mutta sisällön monipuolisuudessa, laajuudessa ja kielitarjonnassa on vielä kehittämisen varaa.

Tutkimuksen johtopäätökset

Kirjastojen rooli nähdään tärkeäksi; pientä jännitettä havaittavissa perinteisten palveluiden ja uusien palveluiden välillä asiakkaiden keskuudessa.

- Kirjastojen toivotaan jatkavan tärkeää työtään yhtä hyvin kuin tähänkin saakka. Niiden merkityksen uskotaan vain kasvavan tulevaisuudessa.
- Osa asiakkaista korostaa kirjastojen perinteisten palveluiden roolin ensisijaisuutta: (fyysisten) kirjojen lainaamista, lukemista ja kirjallisuuteen liittyviä tapahtumia, ja ”ruohonleikkurit voisivat jäädä vähemmälle”.
- Osa taas toivoo nimenomaan vahvaa panostusta e-kirjoihin, äänikirjoihin ja muuhun digitaaliseen sisältöön.
- Kolmas ryhmä korostaa taas kirjallisuuden ulkopuolisten palveluiden merkitystä ja toivoo siihen laajennuksia: esimerkiksi lasten uimahallipääsylipun lainaaminen, harvoin tarvittavien tavaroiden lainaamista, mielenterveys- ja hyvinvointitapahtumia ja kahvilaa.

Varmistetaan yhdessä tulosten hyödyntäminen

Kerro miten onnistuimme!

Auta meitä kehittymään vastaamalla lyhyeen palautekyselyyn. Kysely toimitetaan sinulle sähköpostilla, kiitos.



LAURA KOSKIMIES

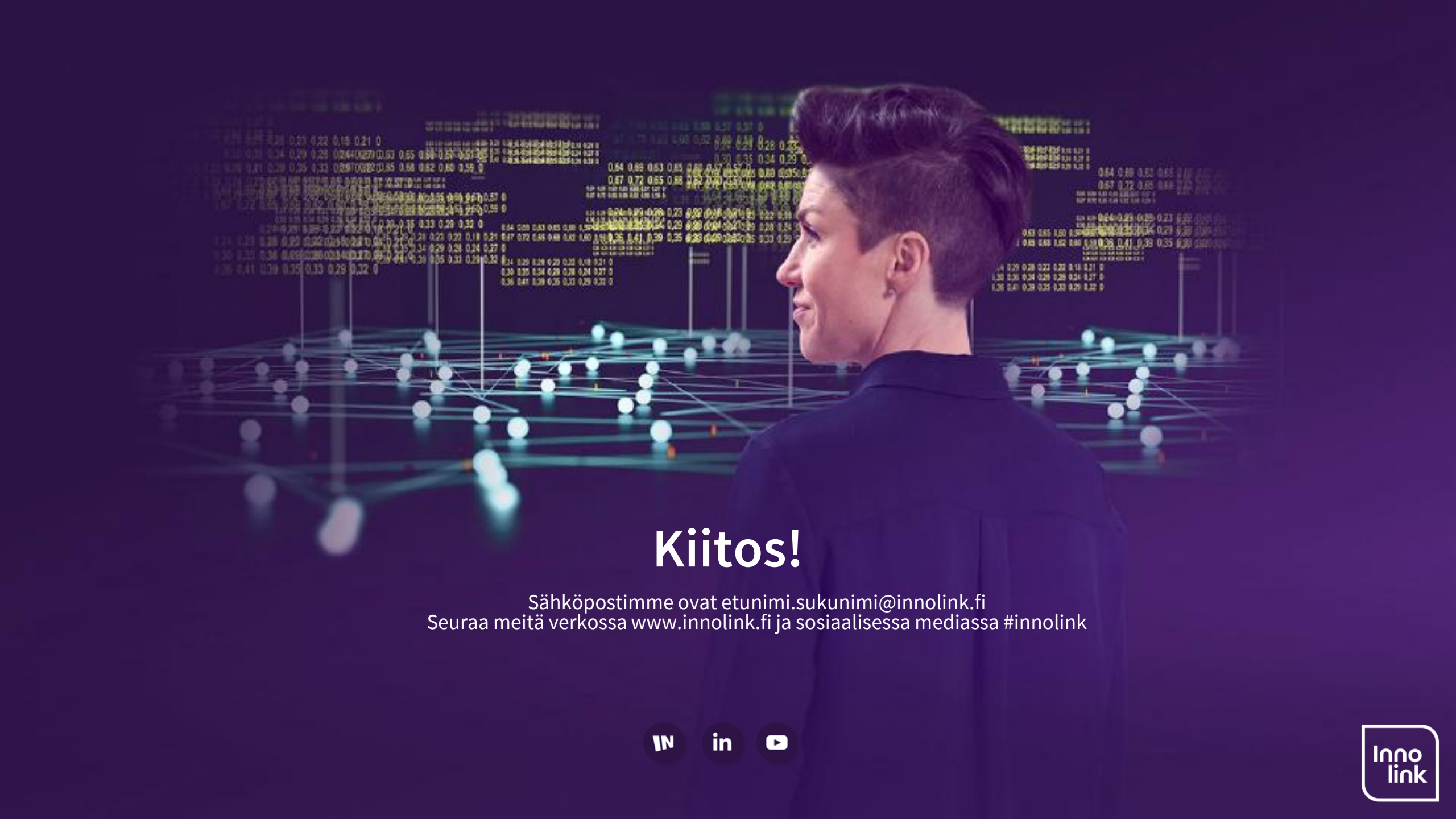
Tutkimuskonsultti
laura.koskimies@innolink.fi
+358 50 520 7030

Ollaan yhteydessä - vastaan mielelläni kysymyksiinne sekä autan tulosten hyödyntämisessä.

Seuraa meitä verkossa [innolink.fi](https://www.innolink.fi) ja sosiaalisessa mediassa #innolink



Viesti tutkimuksen keskeisistä tuloksista asiakkaille, sidosryhmille tai henkilöstöllesi visualisoidun tutkimustiedotteen avulla, tutustu tekemiimme tiedotteisiin [tästä](#)



Kiitos!

Sähköpostimme ovat etunimi.sukunimi@innolink.fi
Seuraa meitä verkossa www.innolink.fi ja sosiaalisessa mediassa [#innolink](#)

